

Ankerplaats Arnhem

Nota Podiumkunsten 2009-2011

Adriaan de Regt
Annemieke Vervoort
Karin Schaafsma (DSP-groep)
Rento Zoutman (DSP-groep)

Ankerplaats Arnhem

Nota Podiumkunsten 2009-2011

Amsterdam, maart 2007

Adriaan de Regt
Annemieke Vervoort
Karin Schaafsma (DSP-groep)
Rento Zoutman (DSP-groep)

DSP – groep BV
Van Diemenstraat 374
1013 CR Amsterdam
T: +31 (0)20 625 75 37
F: +31 (0)20 627 47 59
E: dsp@dsp-groep.nl
W: www.dsp-groep.nl
KvK: 33176766 A'dam

Inhoudsopgave

	Inleiding	3
	Kader van het gemeentelijk podiumkunstenbeleid	4
	Leeswijzer	5
	1 Uitgangspunten, doelstellingen en criteria	6
	1.1 Uitgangspunten	6
	1.2 Doelstellingen	6
	1.3 Criteria	7
	2 Beschrijving van de podiumkunsten in Arnhem	8
	2.1 Infrastructuur met functies	8
	2.2 Functioneren van de infrastructuur	10
	3 Afwegingen en conclusie	16
	3.1 Kwesties die om een afweging vragen	16
	3.2 Investeren	17
	3.3 Conclusie	19
	Bijlagen	
Bijlage 1	ABC Podiumkunsten	22
	Adhoc	23
	ArtEZ/Hogeschool voor de Kunsten Arnhem	23
	Filmhuis Focus	25
	Generale Oost	25
	Het Gelders Orkest (HGO)	26
	Theater Het Hof	28
	Huis van Puck (inclusief Parktheater)	28
	Interart/PowerPlay	30
	Introdans	31
	Jacobiberg	32
	KAB/Posttheater	33
	Keesen & Co	34
	Het kleine circuit (kleine (muziek)theater- en dansgezelschappen)	35
	Het kleine circuit (pop, klassiek, jazz)	36
	Luxor	37
	Musis Sacrum/Schouwburg Arnhem (MSSA)	37
	Oostpool	38
	De Plaats	39
Bijlage 2	Huidig financieel kader	41
	Totale podiumkunst uitgaven gemeente Arnhem	41
	Structurele bijdrage aan producenten met rijkssubsidie	41
	Tijdelijke structurele bijdrage aan producenten zonder rijkssubsidie	42
	Structurele bijdrage aan podia	42
	Flexibele middelen	43
Bijlage 3	Rolverdeling tussen rijk, provincie en gemeente in de subsidiering van de podiumkunsten	44
	Oude taakverdeling tussen rijk, provincie en gemeente	44
	Recente ontwikkelingen rijksbeleid podiumkunsten	44

Inleiding

Voor u ligt een nieuwe conceptnota podiumkunsten 'Ankerplaats Arnhem'. De titel verwoordt de wens om makers en publiek van de podiumkunsten goed binnen Arnhem te verankeren; Arnhem tot de plek te maken waar zij graag voor anker gaan.

De nota heeft een gedegen voorgeschiedenis. In augustus 2005 stelde het Collegebestuur de Startnotitie Podiumkunsten vast. Uitgangspunt was dat de podiumkunsten in Arnhem op een hoger plan gebracht moesten worden binnen de bestaande financiële kaders. Er volgde een ronde langs het podiumkunstenveld waarin we spraken met het merendeel van de podia, gezelschappen/orkesten en werkplaatsen (groot en klein). De gesprekken waren bedoeld om hun plannen en ambities te vernemen en om hun visie op de zwaktes en sterke kanten van de podiumkunsten in Arnhem te achterhalen. Mede op basis daarvan zag een conceptnota het licht: 'Zichtbaar maken wat er is, stimuleren wat er kan zijn'. De nota werd besproken met het podiumkunstenveld en in november 2005 behandeld in de raadscommissie Cultuur, Educatie en Sport. Deze constateerde dat de opdracht om binnen de huidige financiële kaders nieuw beleid voor de podiumkunsten te ontwikkelen, niet leidde tot het gewenste hogere plan voor de podiumkunsten. De raadscommissie beoordeelde de conceptnota als te weinig ambitieus en onvoldragen en heeft het Collegebestuur gevraagd een nieuw voorstel te formuleren. De financiële kaders moeten verruimd worden, was daarbij de boodschap.

De podiumkunsten in Arnhem hebben een groot potentieel. De stad huisvest een fors aantal bekende (en rijksgesubsidieerde) gezelschappen: Introdans, Het Gelders Orkest, Oostpool, Keesen & Co en Theater Adhoc. We hebben een variëteit aan podia, waarvan het grootste, Musis Sacrum/Schouwburg Arnhem (MSSA), een breed, gewaardeerd en ook internationaal georiënteerd programma biedt. Er is een podium voor cabaret en kleinkunst (KAB/Posttheater), filmhuis Focus biedt arthouse movies. Theater het Hof geeft met de laagdrempelige, intieme voorstellingen een geheel eigen invulling aan het theateraanbod. Met Generale Oost hebben we een theater- en danswerkplaats met ambitie en in de stad is er verder een scala aan kleinere, autonome theater-, dans- en muziekgroepen en initiatieven, waarin (vaak jonge) makers hun artistieke draai kunnen vinden. Met ArtEZ heeft Arnhem kunstvakopleidingen in alle disciplines, waarmee we jaarlijks honderden jonge podiumkunstenaars in de stad halen.

Ook het amateurcircuit bloeit, mede dankzij de aanwezigheid van ondermeer Huis van Puck en Het Domein.

Voor al deze podiumkunst organisaties en –initiatieven is er publiek dat al even gelaagd en gevarieerd is.

Er is veel nieuws in gang gezet de afgelopen jaren. Poppodium Luxor is in de maak (momenteel wordt het oude Luxor verbouwd en de organisatie opgezet) en gaat een impuls geven aan de popsector en de popcultuur in de volle breedte neerzetten. En dan hebben we het nog niet gehad over Rijnboog, het ambitieuze plan dat in het stadshart van Arnhem een aantal culturele voorzieningen bij elkaar brengt in een Kunstencluster (geprojecteerd bij de beoogde Haven in Rijnboog) en een Kenniscluster op een steenworp afstand daarvan (aan de Oeverstraat). Musis Sacrum/Schouwburg Arnhem (MSSA), het Museum voor Moderne Kunst Arnhem en Filmhuis Focus verbinden zich in het Kunstencluster van Rijnboog, in het Kenniscluster komen

het centrum voor de kunsten Het Domein, Bibliotheek Arnhem, het Gelders Archief, de Volksuniversiteit en de kunstopleiding van ROC Rijn IJssel. Deze clustering biedt de kans om programmatisch, ruimtelijk, organisatorisch en qua publieksbereik de krachten te bundelen en zo de culturele infrastructuur van de stad te versterken en vernieuwen.

Al deze ontwikkelingen zullen eraan bijdragen dat het beeld van Arnhem als creatieve en veelzijdige stad groeit.

Voor de gemeente Arnhem is het bij dit alles de uitdaging om een visie en beleid te ontwikkelen die de podiumkunsten blijvend stimuleren en versterken.

Functioneren van de infrastructuur

Onze uitgangspunten (visie) en doelstellingen voor het podiumkunstenbeleid zijn ten opzichte van de eerste conceptnota niet veranderd. Wel hebben we meer aandacht besteed aan een analyse van de (infra)structuur van de podiumkunsten in Arnhem. Om de samenhang en 'werking' van die infrastructuur te kunnen overzien, onderscheiden we daarin een keten van functies: opleiding, ontwikkeling, productie, presentatie en publieksbereik. Daarmee samenhangend hebben we vijf criteria ontwikkeld. Deze criteria zijn bedoeld om het belang en de meerwaarde van de organisaties en initiatieven voor Arnhem te kunnen benoemen. Tegelijkertijd vormen ze het instrument waarmee we de plaats en rol van de verschillende podia, gezelschappen/orkesten en werkplaats binnen de infrastructuur bepalen en waarmee we de vinger kunnen leggen op de zwakke en sterke delen in de infrastructuur.

Ter voorbereiding op deze tweede conceptnota was er opnieuw een gespreksronde langs het podiumkunstenveld om een 'update' te krijgen van de plannen en ambities van de podia, gezelschappen/orkesten en de werkplaatsen en om nogmaals te horen welke kansen, problemen en hete hangijzers men signaleert. In de gesprekken zijn de vijf criteria doorgesproken. Er zijn goede voorstellen uit het veld naar voren gekomen en ook zijn er noden waaraan wij in deze nota niet voorbij kunnen en willen gaan.

Op basis van onze analyse van de infrastructuur en de voorstellen/noden uit het veld hebben we een inventarisatie gemaakt van kwesties die om een investering vragen.

Kader van het gemeentelijk podiumkunstenbeleid

'Cultuurmenu 2001-2005/2015' en 'Cultuurvisie 2001-2005-2015' vormen een belangrijk kader voor deze nota. Beide zijn gebaseerd op de overtuiging dat het voor de maatschappelijke en stedelijke ontwikkeling van Arnhem belangrijk is om de positie van kunst en cultuur in de stad te steunen en te versterken. "Een sterke culturele sector draagt bij aan het leefklimaat, het welbevinden en de sociale cohesie in de stad. Het gevarieerde kunst- en culturaanbod verhoogt de attractiviteit van de stad als toeristische trekpleister en als vestigingsplaats voor bedrijven."¹

Ook de gemeentelijke visiedocumenten 'Tussenbalans 2015' en 'Stad in Balans' (2004) verwoorden het belang van kunst en cultuur voor de maat-

Noot 1 Pag. 4 Cultuurvisie

schappelijke en stedelijke ontwikkeling en in de Meerjarenprogrammabegroting 2006-2010 wordt eveneens benadrukt dat cultuur het gezicht van de stad bepaalt. In het programma 'Bruisend Arnhem' van deze meerjarenbegroting wordt daarom ingezet op het verder ontwikkelen van de culturele infrastructuur en publiekstrekkende activiteiten.

Het podiumkunstenbeleid heeft overlap en raakvlakken met een aantal andere gemeentelijke beleidsontwikkelingen, met name:

- Het beleid culturele festivals
- Het cultuureducatiebeleid
- Amateurkunst
- Het plan Rijnboog

Er is nieuw beleid voor culturele festivals op komst, hetzelfde geldt voor het cultuureducatiebeleid. De link met het podiumkunstenbeleid zal hier – waar nodig – gelegd worden, vice versa geldt dit ook. Voor amateurkunst is in 2002 een subsidieregeling vastgesteld om het amateurveld in staat te stellen en te stimuleren om zich te verbeteren op presentatie, promotie, educatie en publieksbereik.

Het plan Rijnboog is volop in ontwikkeling. De gemeenteraad heeft begin 2006 dit herinrichtingsplan voor de Arnhemse binnenstad, positief beoordeeld. Momenteel werken we aan de visiedocumenten Kunstencluster en Kenniscluster.

Leeswijzer

De structuur van deze nota is simpel: we maken een drieslag. In hoofdstuk 1 benoemen we de uitgangspunten, doelstellingen en vijf criteria voor het Arnhemse podiumkunstenbeleid. In hoofdstuk 2 beschrijven en analyseren we de huidige infrastructuur als een samenspel van functies (keten): opleiding, ontwikkeling, productie, presentatie en publieksbereik. We benoemen in dit hoofdstuk ook de zwakke schakels en aandachtspunten in deze keten. In hoofdstuk 3 inventariseren we de kwesties die om een afweging vragen en wegen die vervolgens ook. Dit brengt ons tot de conclusie dat het belangrijk is op een aantal onderdelen in de infrastructuur voor de podiumkunsten te investeren. We doen daartoe een concreet voorstel.

In de bijlagen hebben we een ABC van de Arnhemse podiumkunsten opgenomen. Op alfabetische volgorde beschrijven we in het kort de Arnhemse organisaties en initiatieven. Door het toepassen van de vijf criteria krijgen we een beeld van hun rol en positie binnen de infrastructuur. Een overzicht van de huidige financiële situatie (subsidies voor de podiumkunsten) staat in bijlage 2. In bijlage 3 tenslotte vindt u een korte beschouwing over de rolverdeling tussen rijk, provincie en gemeente waar het gaat om subsidiering van de podiumkunsten, alsmede een kleine vooruitblik op de toekomst. Het landelijk kunstenbeleid - en dus het podiumkunstenbeleid - is volop in ontwikkeling. We kunnen nog niet zeker zijn van hoe het een en ander voor Arnhem gaat uitpakken, al hebben we daarvan wel een redelijke indicatie.

1 Uitgangspunten, doelstellingen en criteria

1.1 Uitgangspunten

We hebben twee uitgangspunten voor het podiumkunstenbeleid. Samen vormen zij de visie van waaruit wij het beleid vormgeven en keuzes maken:

1. Met kwalitatief hoogwaardige podiumkunsten profileert de gemeente zichzelf als kunstestad en vergroot zij de aantrekkelijkheid/aantrekkingskracht van Arnhem als woon-, werk- en uitgaansstad.

De gemeente Arnhem wil met haar cultuurbeleid een gunstig klimaat scheppen voor kunst en cultuur, met aandacht voor kwaliteit, vernieuwing, diversiteit en publieksbereik. Dit vanuit de gedachte dat een levendig kunstklimaat de aantrekkelijkheid van Arnhem als woon-, werk- en uitgaansstad vergroot en de leefbaarheid en sociale cohesie bevordert. Wat geldt voor het algemene cultuurbeleid, geldt zeker ook voor de podiumkunsten - die een essentieel onderdeel daarvan vormen .

2. Het op een hoger plan brengen van de podiumkunsten in Arnhem vraagt een visie op de samenhang tussen ontwikkeling, productie (van en door makers) en presentatie (door podia aan het publiek).

Arnhem heeft een rijke en gelaagde infrastructuur en een sterk, gevarieerd aanbod, voor zowel makers als publiek. Met ArtEz, de Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, heeft Arnhem een groot aantal kunstvakopleidingen in huis in alle disciplines van de podiumkunsten. De aanwezigheid van ArtEZ zorgt voor een continue instroom van jonge makers (en dus ook jong publiek) in de stad. Er bestaan mogelijkheden om in de relatieve beslotenheid van werkplaatsen en andersoortige 'laboratoria' talent verder te ontwikkelen: een eigen stijl en signatuur te ontwikkelen en vakbekwamer te worden. Er zijn kleine en grote gezelschappen/orkesten/ensembles gevestigd in de stad, er zijn grote podia en kleinere (niche-)theaters/zalen. Een infrastructuur is sterk wanneer er een samenhang bestaat tussen de functies opleiding, ontwikkeling, productie, presentatie en publieksbereik. Ook de samenhang tussen gezichtsbepalers (de grote gezelschappen en podia) en het 'middensegment' (startende podiumkunstenaars, makers en podia die een specifieke 'niche' aanboren) is daarbij van belang.

1.2 Doelstellingen

Het podiumkunstenbeleid van de gemeente Arnhem heeft als doel de podiumkunsten op een hoger plan te trekken. We zetten in op het hooghouden en verhogen van de kwaliteit van de podiumkunsten, zowel voor de producenten als het publiek.

De artistieke kwaliteit van de producenten (jonge makers, gezelschappen en orkesten) beoordelen we niet, als gemeente. Het oordeel over de artistieke kwaliteit laten we over aan derden (Raad voor Cultuur, de fondsen, de provincie). De rol (en taak) van de gemeente is veeleer: investeren in de infra-

structuur, de zichtbaarheid en een groter/breder publieksbereik van de podiumkunsten. We formuleren daarom de volgende twee doelstellingen:

1. Een sterke en levendige infrastructuur voor de podiumkunsten waarin samenhang en evenwicht bestaat tussen de functies opleiding, talentontwikkeling, productie en presentatie en waarin met name oog is voor talentontwikkeling.

2. Zichtbare podiumkunsten met een breed publieksbereik (aandacht voor het bereiken van jongen en nieuwe publieksgroepen).

Zichtbaarheid en publieksbereik hangen sterk samen en hebben we daarom in één doelstelling samengebracht. Zichtbaarheid is een voorwaarde voor een breder publieksbereik, andersom is een breed (en groot) publieksbereik een uitdrukking van het feit dat de podiumkunsten aanbieder (producent en podium) zichtbaar is.

Er zijn diverse manieren waarop podiumkunstinstanties hun publieksbereik verbreden en hun zichtbaarheid vergroten, bijvoorbeeld door voorstellingen op locatie (in de wijk bijvoorbeeld), via festivals, door middel van educatieve activiteiten, door te werken met speciale doelgroepen, door première's in Arnhem te houden, door bijzondere programmering.

1.3 Criteria

Voortvloeiend uit de bovengenoemde doelstellingen hebben we vijf beoordelingscriteria geformuleerd:

- erkenning door derden
- samenwerking en uitwisseling met anderen
- bijdrage aan talentontwikkeling
- zichtbaarheid in de stad
- publieksbereik²

We hebben 'erkenning door derden' is als criterium benoemd, enerzijds om een indicatie van artistieke kwaliteit te krijgen, anderzijds ook om de mogelijkheid van 'matching' tussen gemeente en fonds en eventueel tussen gemeente en provincie te expliciteren.³

Aan de hand van de criteria kunnen we de positie en rol van de gezelschappen, werkplaatsen en podia binnen de podiumkunsten als geheel beoordelen en in kaart brengen (en daarmee ook vaststellen wat de zwakke en sterke plekken van de infrastructuur zijn). De criteria zijn dus zowel een beoordelings- als een analyse-instrument en zullen ook altijd in deze samenwerking worden gehanteerd.

Noot 2 Waarbij 'zichtbaarheid' en 'publieksbereik' in elkaar overlopen.

Noot 3 Zie hiervoor ook hoofdstuk 3.

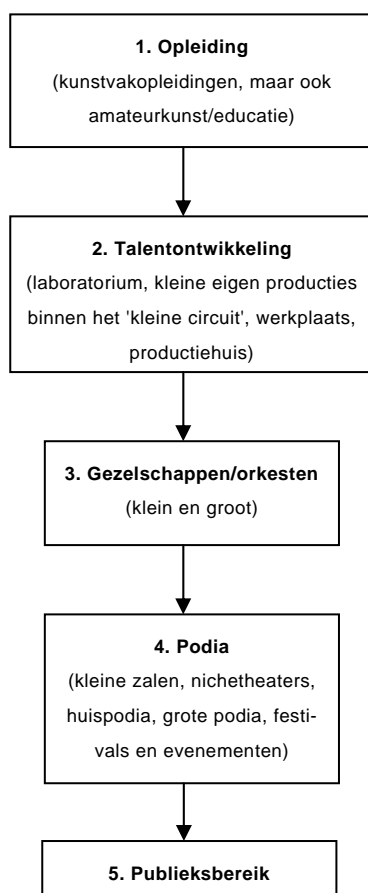
2 Beschrijving van de podiumkunsten in Arnhem

We beschrijven de podiumkunsten in Arnhem allereerst als infrastructuur waarbinnen we een samenspel (keten) van functies zien: opleiding, ontwikkeling, productie, presentatie en publieksbereik. In een schema hebben we dit opgenomen.

De huidige infrastructuur overziend, doen we (mede op basis van de informatie uit het veld) een aantal observaties omtrent de 'werking' van die infrastructuur. Deze observaties gaan ondermeer over talentontwikkeling, samenwerking in festivals, samenwerking tussen producenten en podia en afstemming tussen de podia onderling. Ook gaan we in op de binding van de grotere gezelschappen/orkest aan de stad en de rol het 'kleine circuit' van jonge makers.

2.1 Infrastructuur met functies

De infrastructuur van de podiumkunsten laat zich beschrijven als een keten van functies. Het podiumkunstenveld op deze manier bezien en analyseren levert inzicht op over de samenhang en slagkracht van het veld.

NB: De persoonlijke ontwikkelingslijn van makers valt niet noodzakelijkerwijs samen met de stappen in de hier beschreven keten (iemand kan na school ook vertrekken naar New York, terugkomen en eigen gezelschap starten, of meteen na de opleiding een plek binnen een gezelschap of orkest vinden).

We hebben hieronder de podiumkunstenorganisaties en –initiatieven gerangschikt. Zoals blijkt uit de opsomming hebben verschillende organisaties meerdere functies (een uitgebreide beschrijving is te vinden in het ABC Podiumkunsten in de bijlage):

Opleiding

- ArtEZ (dans, muziek, toneel)
- ROC kunstvak (sound and vision, toneel)
- Introdans/praktijkinstroom (klassieke dans)
- Het Domein (muziek, dans, toneel)

Talentontwikkeling

- Theaterwerkplaats Generale Oost (dans, toneel, muziek) ; rijks gesubsidieerd
- Introdans (dans); rijks gesubsidieerd
- HGO (klassieke muziek); rijks gesubsidieerd
- Keesen & Co (toneel), rijks gesubsidieerd
- De Plaats (muziektheater)
- Circuit van jonge makers en kleine initiatieven/gezelschappen dans en theater (zoals De Plaats, Dapper, Dwars, Komma4, Gif.t, Canvas, Leth Dansant, Jens van Daele)
- Theaterwerkplaats De Zaal (dans en theater, circuit kleinschalig initiatieven)
- Jacobiberg (popmuziek)
- InterArt/Powerplay (jongeren: dans, muziek, theater)
- Huis van Puck (amateur toneel)

Productie

- Introdans (dans); rijks gesubsidieerd
- Oostpool (toneel); rijks gesubsidieerd
- HGO (muziek); rijks gesubsidieerd
- Keesen en Co (toneel); rijks gesubsidieerd
- Theatergroep Ad Hoc (toneel); rijks gesubsidieerd
- Theaterwerkplaats Generale Oost (dans, muziek, toneel); rijks gesubsidieerd
- Theater Het Hof (toneel)
- De Plaats (muziektheater)
- Jacobiberg (popmuziek)

Presentatie (podia)

- MSSA (muziek, dans, theater); waaronder ook café Mahlerij (jazz)
- (binnenkort) Luxor (poppodium)
- Huis Oostpool (toneel)
- Theater aan de Rijn (muziek, dans, theater)
- KAB/Posttheater (cabaret, kleinkunst)
- Theater het Hof (toneel)
- Goudvishal (popmuziek)
- Willemeen (welzijn; popmuziek)
- Kulturhuis Bosch (popmuziek, theater)

- Theaterwerkplaats De Zaal (dans en theater, circuit kleinschalig initiatieven)
- Huis van Puck (Parktheater) (amateurtoneel)
- Diverse locaties en festivals

2.2 Functioneren van de infrastructuur

Eerste observaties

- Uniek is dat in Arnhem alle schakels van de ketens aanwezig zijn.
- Er zijn veel onderlinge contacten tussen de organisaties/initiatieven in de Arnhemse podiumkunsten. Over het algemeen kent men elkaar, spreekt men elkaar en dit leidt regelmatig tot uitwisseling en samenwerking.
- Samenwerking vindt vooral plaats in het kader van talentontwikkeling en festivals.

Talentontwikkeling

Waar het gaat om de ontwikkeling van jong talent, is ArtEZ een belangrijke speler. Vanuit alle disciplines van deze kunstvakopleiding zijn er contacten met de theaterwerkplaats Generale Oost en de grote(re) gezelschappen (Introdans, HGO, Oostpool, Keesen & Co). Voor de studenten van ArtEZ is er de mogelijkheid stage te lopen, werkervaring op te doen (HGO doet bijvoorbeeld één keer per jaar een groot gezamenlijk project met de studenten van het conservatorium) of te werken bij een van deze gezelschappen. Een goed voorbeeld van studenten die zich ontwikkelen door praktijkervaring, is ook Connekt'art: een open podium met producties, geheel en al georganiseerd door studenten muziek, dans en toneel van ArtEZ, op eigen initiatief. Connekt'art vindt twee keer per jaar plaats, bij Generale Oost, in Theater aan de Rijn.

Toch komt er in de praktijk slechts een zeer gering aantal ArtEZ-studenten bij Generale Oost of de gezelschappen terecht. Niet alleen omdat er maar beperkt plaats is, maar ook omdat men selecteert op artistieke kwaliteit. Bovendien vragen de gezelschappen ook om een bepaalde stijl en training, het HGO is bijvoorbeeld gericht op klassieke muziek, Introdans vraagt mensen met training in (en interesse voor) klassiek en modern ballet.

De gezelschappen/orkest zijn niet specifiek op Arnhems talent gericht, Arnhems talent moet concurreren met talent van elders.

Uitzondering hierop (dus wel gericht specifiek op Arnhems talent) vormt de nieuwe opleiding 'praktijkinstroom' bij Introdans die inmiddels onderdeel uitmaakt van het opleidingsaanbod van ArtEZ (uitvoerend danser klassieke dans). Hierin werkt Introdans samen met twee vooropleidingen in Arnhem en leidt jaarlijks 3 a 4 zeer talentvolle leerlingen intensief op, binnen het gezelschap. De praktijkinstroom is alleen toegankelijk voor leerlingen van deze twee vooropleidingen.

Overigens biedt Het Domein, in samenwerking met ArtEZ, een vooropleiding muziektheater.

De meeste studenten van ArtEZ verdwijnen naar elders of gaan eigen werk maken (en zich verder ontwikkelen) binnen het kleine circuit.

Vanuit de docentenopleidingen van ArtEZ (opleidingen tot docent dans, muziek of toneel) zijn er ook relaties met het amateurveld.

In het kader van (loopbaan) ontwikkeling is het verder zinnig om TOP te noemen. TOP staat voor TalentOntwikkelPlaats met als doel de studieloopbanen in het kunstonderwijs te verbeteren. TOP is opgericht vanuit de visie dat loopbaangericht kunstonderwijs bijdraagt aan talentontwikkeling in de breedste zin. TOP moet een structurele voorziening worden die een herkenbaar organisatorisch verband tot stand brengt voor het initiëren en gezamenlijk uitvoeren van onderwijsactiviteiten door het binnen- en buitenschoolse kunstonderwijs en werkveld.

TOP is nog in oprichting en heeft als innovatieproject subsidie aangevraagd bij het Platform Beroepsonderwijs. In het project werken ArtEZ, ROC Rijn-IJssel, VO school Het Mozaïekcollege, Het Hoofdkwartier en Het Domein samen.

Vanuit het veld wordt sterk benadrukt dat de gemeente Arnhem vooral vanuit kwaliteit zou moeten denken waar het gaat om het versterken en op een hoger plan brengen van de podiumkunsten. Stimuleren van kwaliteit heeft aantrekkende kracht (osmotische werking). Het willen behouden en binden van specifiek Arnhems talent moet daarbij niet het eerste uitgangspunt zijn. Ten eerste bestaat Arnhems talent niet, in de zin dat de studenten van ArtEZ voor het grootste gedeelte van buiten Arnhem komen. Het is fantastisch dat er jaarlijks een grote instroom is, het is niet erg als men na een jaar of wat weer vertrekt.

Zwakke schakels/aandachtspunten

- Missing link is volgens sommigen (ArtEZ, Oostpool, Generale Oost) een productiehuis – als een tweede stap in talentontwikkeling (na de theaterwerkplaats). De functie theaterwerkplaats is er voor beginnend talent, heeft een laboratoriumfunctie en er is geen productiedwang. Een productiehuis is voor verder gevorderde makers, heeft per productie meer budget dan de theaterwerkplaats en een kleinere of grote tournee is verplicht. Het productiehuis wordt niet als zodanig gefinancierd, maar vraagt namens de maker apart subsidie aan. Generale Oost heeft ook daadwerkelijk de ambitie om de functie van productiehuis te gaan vervullen, naast die van theaterwerkplaats.

NB: De verwachting is dat met de nieuwe fondsenstructuur het onderscheid tussen theaterwerkplaats en productiehuis gaat vervallen. CHECK

- Er zijn te weinig plekken en mogelijkheden om binnen het kleine circuit van jonge makers te kunnen werken en ontwikkelen.
- Er is voor jazz muzikanten in Arnhem geen goede plek om zich te bewaken in hun vak, er zijn te weinig cafés waar men wat met jazz muziek doet (alle De Kroeg in Dollars)⁴
- De mogelijkheden voor moderne dansers (het grootste deel van de uitstroom van de Dansacademie) op het afstudeerniveau te handhaven, zijn er niet of nauwelijks.
- Het 'glazen plafond' van het kleine circuit wordt vanuit dat circuit zelf als groot probleem genoemd. Er bestaat een kloof tussen de grotere gezelschappen en de kleine initiatieven. Doorgroeimogelijkheden vanuit het 'kleine circuit' zijn zeer beperkt. Jonge makers of groepjes zijn een aantal jaren aan de weg aan het timmeren, soms met behulp van subsidie van de gemeente (orde van grootte van 7 tot 11.000 euro per jaar), maar komen niet verder. Generale Oost biedt hen geen of zelden een nieuwe ontwikkelingsstap – Generale Oost maakt hier de eigen artistieke keuzes.

Noot 4 Het nabijgelegen Kunsthuis 13 in Velp biedt daarentegen wel mogelijkheden wat dit betreft.

Gevraagd naar de behoeften om wel te kunnen doorgroeien, geeft men (naast meer subsidie) aan: ondersteuning in PR/marketing en fondsenwerving. Ook is er behoefte aan een plek voor ontmoeting en samenwerking. Festivals worden genoemd als een goede, bindende en stuwende factor.

Festivals

Samenwerkingsverbanden die duidelijk een meerwaarde creëren, zijn het gezamenlijk ontwikkelen en produceren van festivals. De meerwaarde is gelegen in het feit dat deze samenwerkingsverbanden:

- artistiek gemotiveerd zijn
- bijdragen aan artistieke ontwikkeling en kruisbestuiving
- diverse activiteiten/voorstellingen kunnen bundelen
- op het vergroten en/of verbreden van het publieksbereik gericht zijn

Voorbeelden van succesvolle samenwerking in dit verband zijn onder andere:

- Stichting Sonsbeekfestivals voert de coördinatie van onder andere de Sonsbeek Theater Avenue en Park Open/de Ronde Weide, die jaarlijks in Park Sonsbeek worden georganiseerd en waar Arnhemse jonge makers als Gift, Komma 4, Dapper acte de présence geven.
- Er is een aantal grote muziekfestivals, waaronder ook (commerciële) dancefestivals, zoals 'Free your Mind' en festival de Gelderse Muziekzomer bestaat jaarlijks uit klassieke muziekoptredens verspreid over de grote Gelderse steden.
- Stichting Rhythm for Reason organiseert jaarlijks het wereldmuziekfestival 'Live for Life'.
- Jacobiberg organiseert de 'Popronde' en 'Ernem Zweet'.
- Filmhuis Focus organiseert met de Stichting Kunst en Cultuur Gelderland (SKCG) jaarlijks het filmfestival 'Nieuwe Blikken', een Gelders festival met films van jonge Nederlandse makers.
- stichting AVE Platform Arnhem organiseerde in 2005 voor het eerst het filmfestival 'State of the Image' en probeert andere filminitiatieven te bundelen.
- Het Gelders Orkest, Introdans en Toneelgroep Oostpool hebben zich verenigd in de Stichting Culturele Festivals Gelderland die tot doel heeft elke twee jaar een festival te organiseren. Het Stravinskyfestival in 2004 was de eerste editie en in 2007 volgt het Poesjkinfestival.
- De SKCG organiseert de 'Gelderse Dansweek', waarbij de Gelderse dansgezelschappen zich in heel Gelderland presenteren.
- Stichting InterArt organiseert jaarlijks het festival 'Kleur van de Nacht' een multidisciplinair cultureel zomernachtfestival in park Sonsbeek voor kinderen en hun ouders.
- Huis van Puck, ArtEZ en Het Domein organiseren jaarlijks het festival On Stage waarbij ArtEZ-studenten regie voorstellingen maken met amateurtheaterspelers.
- Het Domein doet jaarlijks het Domeinfestival met voorstellingen en presentaties van leerlingen in Posttheater, eigenhuis en Schouwburg.

Relatie tussen Arnhemse producenten en podia

De verbinding tussen de functies productie en presentatie is belangrijk in de podiumkunstenketen. Podia hebben goede voorstellingen/concerten nodig (òòk Arnhemse) om te programmeren en publiek te bereiken, gezelschappen/orkesten hebben podia nodig om hun werk te laten zien/horen.

De samenwerking tussen MSSA en de grote, rijksge subsidieerde Arnhemse gezelschappen Introdans, Oostpool en HGO is goed. Deze gezelschappen worden in een vroeg stadium (een jaar van te voren) bij de programmering betrokken. Zij staan op partagebasis in MSSA (ze ontvangen geen uitkoop-som, maar een percentage van de inkomsten uit entree) en dit is een prima regeling bij hoge publieksaantallen.

Voor de kleinere rijksge subsidieerde gezelschappen (Keesen & Co en Theater AdHoc) vormt de partageregeling wel een probleem; de groepen krijgen hieruit te weinig inkomsten⁵.

Over de programmering van MSSA is men over het algemeen tevreden. Die is breed en divers, maar zeker ook vernieuwend. Arnhem wordt wat dit betreft wel bij de top 5 van Nederland gerekend. Dit is ook voor de studenten van ArtEZ – die voorstellingen/concerten gratis kunnen bezoeken – een groot voordeel en levert artistiek gezien een impuls op.

Oostpool en Generale Oost hebben een sterke verbinding van productie en presentatie. Generale Oost is gehuisvest in Theater aan de Rijn, Oostpool heeft een eigen huis theater en kan de eigen voorstellingen in een serie van circa 20 programmeren. Het gezelschap heeft plannen om de eigen huis functie uit te breiden en samen te gaan werken met andere 'eigen huis gezelschappen' (zoals Het Vervolg, Onafhankelijk Toneel, de Paardenkathedraal en dergelijke). Het gaat hier om voorstellingen (in seriebespeling) die anders niet in Arnhem te zien zouden zijn.

Bovendien hebben Oostpool en Generale Oost het plan opgevat te gaan samenwerken en hun functies te bundelen in één gebouw: werkplaats, productiehuis, gezelschap en eigenhuispodium.

Theater het Hof is ook een voorbeeld van productie en presentatie ineen. Het theater biedt een podium aan eigen voorstellingen (met een groot publieksbereik tot ver buiten Arnhem).

De theaters KAB/Posttheater en filmhuis Focus programmeren specifiek en noemen we daarom ook wel niche theaters (net als Theater het Hof overigens). KAB/Posttheater programmeert cabaret/kleinkunst, het filmhuis (uiteraard) film.

In het pop circuit wordt reikhalzend uitgekeken naar Luxor. Het poppodium moet een impuls geven aan de bestaande initiatieven, aan wat Jacobiberg, Goudvishal, Willemeen, Kulturhuis Bosch, Stichting Jazz, Jazz Big Band Guus Tangelder, Ernem Zweet (nu Huis van Puck) en anderen, ieder op hun eigen wijze hebben opgebouwd.

Het amateurveld laat - met de fusie tot Huis van Puck – eveneens een sterke bundeling van functies zien. Huis van Puck produceert niet (de amateurgroepen produceren zelf, Huis van Puck ondersteunt hen daarin) en biedt

Noot 5 Zeker wanneer de kabinetsplannen, waarin de kunsten een bedrag van 50 miljoen euro moeten 'terugverdienen' via het profijtbeginsel, doorgang vinden. Deze maatregel treft met name de podiumkunsten, de rijksge subsidieerde gezelschappen in het bijzonder.

tegelijkertijd het Parktheater als podium.

Aanloop tot Rijnboog

Veel betrokkenen bij de podiumkunsten waarschuwen voor Rijnboog dat de infrastructuur in Arnhem danig uit balans kan trekken. Rijnboog vraagt een bijzonder grote investering in 'stenen' (en het risico op budget overschrijding is zoals altijd bij dit soort projecten, groot). Men benadrukt dat er aandacht en vooral ook middelen beschikbaar moeten blijven voor de 'software' of 'vulling' van die stenen.

De vraag is hoe men in de Arnhemse podiumkunsten kan toewerken naar het nieuwe elan, de bijzondere projecten en programmering, binnen Rijnboog. Als mogelijkheden worden onder andere genoemd:

- door middel van debatten
- door nieuwe programmering op gang brengen (gezamenlijke projecten). Betrokkenen zouden met name ook moeten zoeken naar discipline overschrijdend produceren en programmeren – in Arnhem is dit nog geen gebruik

Deze kwestie heeft de aandacht van de gemeente en is mede onderwerp van gesprek bij de ontwikkeling van de visie op het Kunstencluster. Het programmeringsconcept dat ons voor ogen staat, bevat drie programmaliijnen⁶:

- **Hoofdstromen**
Hoofdstromen programmeren betekent het programmeren van een breed scala aan kwalitatief hoogstaande podiumkunstproducties, toegankelijk voor een breed publiek. “Overdag en in de vooravond (is er) een stevig programma tentoonstellingen, lunchconcerten en voorstellingen en ‘s avonds groot amusement en cabaret. Een aantal keren per jaar wordt een manifestatie georganiseerd ter ondersteuning van het Kunstencluster als uitgaanspodium met landelijke uitstraling. Deze manifestaties kunnen worden georganiseerd per kunstdiscipline, maar ook multidisciplinair, vanuit de gezamenlijkheid van het Kunstencluster en met inschakeling van externe samenwerkingspartners.”
- **Ontwikkeling en onderzoek**
Binnen deze programmaliijn gaat het niet over uitgaan, maar om meemaken. Dat betekent onder meer ruimte geven aan lokale initiatieven, vooral in het overgangsgebied van opleiding en beroepspraktijk. ArtEZ en talentprogramma's van Het Domein kunnen hier een centrale rol in spelen. Inhaken op nationale en internationale ontwikkelingen (avant garde) en die ontwikkelingen tonen, is ook onderdeel van deze programmaliijn. Hierbij hoort een onderzoekscomponent: het tonen en het bespreken van de resultaten daarvan.
- **Stadspodium**
In deze programmaliijn komt het aan op samenwerken en cultureel-inhoudelijk reageren op alles wat er in de gemeenschap leeft. Debat, publicaties, presentaties en confrontaties zijn de logische producten van deze programmaliijn.

Binding van de gezelschappen aan Arnhem

Een punt dat samenhangt met de wens van de gemeente tot een levendig en rijk podiumkunstenklimaat, is de binding van de grote(re) gezelschappen aan de stad. Op dit moment bindt de gemeente de grotere gezelschappen (Oostpool, Introdans, HGO) via een (kleinere of grotere) bijdrage in de huis-

Noot 6 Uit het concept visiedocument kunstencluster (versie 25-1-2007).

vesting.

Een andere manier om de gezelschappen/orkesten en Arnhem sterker aan elkaar te binden is het beschikbaar stellen van middelen om publieksbereik (bereik nieuwe publieksgroepen) te stimuleren.

Zwakke schakels/aandachtspunten

- MSSA is niet het 'kloppende hart' of de bindende factor die men van het grootste podium in de stad verwacht. Door veel podia en gezelschappen is dit punt als gemis benoemd. MSSA geeft zelf aan te weinig mogelijkheden te hebben om aan die rol goed invulling te geven. MSSA heeft één programmeur en niemand meer voor het programmeren van randactiviteiten.
(ook dit punt hangt sterk samen met de verdere ontwikkeling naar Rijnboog)
- De niche theaters werken voortdurend op hun grenzen wat betreft hun exploitatie.
- Geen uitkoopsommen MSSA voor voorstellingen Keesen & Co en AdHoc
- Het podiumlandschap in Arnhem laat voor alles een serie eilandjes zien. De afstemming en het contact tussen de podia (groot en klein) is summier. Ook hier mist men de bindende rol van het grootste podium van de stad: MSSA.
- Van de kant van de gemeente zou er meer helderheid moeten komen over de ratio in de verdeling van gelden over de niche podia (ook om uit de wisselvalligheid van de politieke lobby wat dit betreft te blijven).
- Zorg als gemeente voor een goede, voor iedereen heldere, regeling 'investeren in gebouwen voor de podiumkunsten'. Betrek daarbij het ook ontwikkelingen ten gevolge van Rijnboog (panden die vrij komen).

Publieksbereik en zichtbaarheid

Kijkend naar de criteria publieksbereik en zichtbaarheid in de stad, kunnen we vaststellen dat met name de grote gezelschappen (Introdans, HGO, Oostpool) een grote inzet en inventiviteit laten zien. Een breder en ook groter publieksbereik staat hoog in het vaandel (en is vanuit het rijk ook als verantwoordelijkheid benoemd). Deze gezelschappen investeren bovendien veel in educatie.

Ook InterArt is een voorbeeld, misschien wel het meest extreme, van een bijzonder actieve organisatie waar het gaat om het bereiken van nieuwe doelgroepen.

Verder blijken met name festivals en locatievoorstellingen (zoals 'Ommetje Arnhem' en Oostpool in de Menno Coehoorn Kazerne bijvoorbeeld) succesvolle manieren voor grote zowel als kleine podia en gezelschappen, om een groter en breder publiek te bereiken.

3 Afwegingen en conclusie

3.1 Kwesties die om een afweging vragen

We zetten, op basis van het vorige hoofdstuk, de kwesties die om een afweging vragen, op een rij:

Aanbevelingen voor de versterking van de infrastructuur

Vanuit een analyse van de werking van de infrastructuur kwamen de volgende aandachtspunten naar voren (in volgorde van opkomst, niet naar prioriteit):

- Toevoegen van de functie 'productiehuis' aan de keten. Vanuit het veld wordt gesignaleerd dat dit een 'missing link' is, Generale Oost heeft te ambitie om deze functie te gaan vervullen.
- Creëren van doorgroeimogelijkheden/professionalisering binnen het circuit van jonge makers (het kleine circuit/middensegment). Daarbij is het goed in de gaten te houden of en in hoeverre initiatieven werkelijke de artistieke potentie hebben om door te groeien naar een landelijk niveau.
- Aandacht voor professionaliseringsmogelijkheden (podia, ook in cafés) voor jonge jazzmusici.
- Meer middelen voor het ontwikkelen en produceren van festivals als een manier om (artistieke) samenwerking te stimuleren en zichtbaarheid en publieksbereik te vergroten.
- MSSA als grootste podium in de stad (weer) een samenbindende en stimulerende functie binnen de infrastructuur laten vervullen.
- Uitkoopsommen MSSA voor met name Keesen&Co en Theater Adhoc.
- Afstemming realiseren tussen de podia in Arnhem.
- Een meer heldere en meer evenwichtige verdeling van gemeentelijke subsidies over de niche theaters, met aandacht voor ruimere exploitatiemogelijkheden.
- Een goede, heldere regeling 'investeren in gebouwen voor de podiumkunst' (waarbij ook de ontwikkelingen ten gevolge van Rijnboog, zoals gebouwen die leeg komen, worden betrokken).
- Stimuleer stadsdebatten en nieuwe programmering/gezamenlijke projecten.
- Maak flexibele middelen vrij – met name voor muziek (de muziekgelden zijn verdwenen in het budget voor Luxor).

Wensen vanuit het veld

In aanvulling op al deze kwesties, vragen ook de ambities en plannen van de afzonderlijke gezelschappen, orkesten, werkplaatsen en podia om een afweging (in willekeurige volgorde):

- Tal van organisaties willen professioneel doorgroeien (Adhoc, Filmhuis Focus, theater Het Hof, Huis van Puck, Keesen & Co, Jacobiberg, De Plaats).
- Een groot aantal organisaties doet educatieve projecten op scholen en wil de activiteit op dit gebied intensiveren en/of professionaliseren (geldt o.m. voor Introdans, HGO en KAB/Posttheater).
- Meerdere organisaties geven aan hun PR/marketing te willen verbeteren en/of intensiveren (ondermeer HGO, Introdans, Filmhuis Focus, Huis van Puck, Keesen & Co, KAB/Posttheater, het kleine circuit).

- HGO heeft (naast uitbreiden educatie, zie boven) de ambitie om de activiteiten voor en met amateurs uit te breiden.
- Oostpool en Generale Oost hebben de ambitie om – ieder vanuit de eigen opdracht om te ontwikkelen, te produceren en te presenteren – samen te werken, om te beginnen samen te gaan wonen in één huis. Belangrijkste motief daarbij is wat men 'synergie van functies' noemt (werkplaats, productiehuis, ontwikkeling binnen gezelschap, podium).
- Met name KAB/Posttheater en De Plaats hebben nieuwe plannen en wensen met betrekking tot talentontwikkeling.
- Met name Adhoc, Generale Oost en MSSA zouden debatten e.d. willen gaan programmeren.
- Met name Keesen & Co, theater Adhoc en Introdans vragen een bijdrage in de huisvestingskosten.
- Jacobiberg wil zich ontwikkelen tot productiehuis voor popmuziek. Dit vraagt om een uitbreiding in formatie en een aanpassing van het gebouw.

3.2 Investeren

Waar moeten we als gemeente op inzetten? Waarin kunnen we het beste en meest effectief investeren om de infrastructuur te versterken en de podiumkunsten in Arnhem op een hoger plan te brengen? Het geheel overziend, komen we tot een aantal keuzes:

- De toevoeging van de productiehuisfunctie aan de Arnhemse infrastructuur van de podiumkunsten, lijkt ons een zinnige. Daarmee wordt een nieuwe, serieuze ontwikkelingsmogelijkheid geboden aan talent met de potentie regionaal en landelijk door te groeien. Voor Arnhem betekent dit ook de mogelijkheid nieuw artistiek talent aan te trekken en te binden aan de stad. We willen hiervoor jaarlijks structureel een bedrag van 100.000 euro reserveren.
- We vinden het belangrijk om - naast de werkplaatsfunctie en een toekomstige productiehuisfunctie - kansen en doorgroeimogelijkheden te creëren voor het kleine circuit in Arnhem. De afgelopen jaren hebben we een klein aantal dans- en (muziek)theatergroepen uit dit circuit tijdelijk voor een periode van 4 jaar met een relatief kleine subsidie ondersteund (7.000 tot 11.000). Het gaat hier om een totaalbudget van 62.000⁷. De (flexibele) middelen voor muziek zijn opgegaan in het exploitatiebudget van poppodium Luxor.
We stellen daarom voor om jaarlijks een bedrag van 200.000 euro aan flexibele middelen te reserveren voor producties en festivals op het gebied van toneel, dans en muziek. Per productie/festival kan men een bedrag van 10.000 euro aanvragen. We kunnen daarmee 20 aanvragen per jaar honoreren (daarnaast blijft het Fonds Cultuur voor open voor - kleinere - incidentele aanvragen vanuit het kleine circuit).
Het instellen van een flexibel budget van 200.000 euro vraagt een extra investering van 138.000 per jaar (200.000 minus het huidige bedrag van 62.000 per jaar).

Noot 7 Verdeeld over De Plaats, Telder, Dapper, Poehaa, Coördinatie ensemblemuziek, InterArt, orgelbespeeling Eusebiuskerk (zie ook bijlage 2: huidig financieel kader).

- Ook de rijksge subsidieerde podiumkunstenproducenten (dus: de door 'derden' erkende gezelschappen/orkesten) willen we als gemeente extra ondersteunen, maar dan volgens een andere lijn. Deze lijn hangt ook samen met de landelijke ontwikkelingen in de podiumkunsten⁸. Gezelschappen met rijkssubsidie (die in de nieuwe structuur ofwel rechtstreeks onder het ministerie van OCW zullen gaan vallen ofwel via het nieuwe landelijke fonds voor de podiumkunsten subsidie krijgen) kunnen in de toekomst in combinatie met hun aanvraag bij het rijk of het fonds ook een aanvraag doen bij de gemeente Arnhem. De gezelschappen moeten daarbij de specifieke meerwaarde voor Arnhems aangeven. De gemeente Arnhem kan daarmee ten opzichte van het rijk/het fonds een aanvullende subsidiegever zijn - waarbij Arnhem financieel zal inzetten op aanvragen die de Arnhemse infrastructuur versterken en/of het publieksbereik in Arnhem vergroten.

Op een vergelijkbare manier kan de gemeente Arnhem een aanvullende subsidie verstrekken (of 'matchen') in het geval gezelschappen een aanvraag doen bij de provincie. In de praktijk zal dit vaak gaan om aanvragen met betrekking tot publieksbereik en/of educatie.

Als gemeente versterken we daarmee onze rol als strategische partner - partner van gezelschappen richting rijk/fonds en provincie, maar ook partner van rijk/fonds en provincie in het realiseren van een goede, landelijke infrastructuur voor de podiumkunsten.

Wij willen ter ondersteuning van de rijksge subsidieerde podiumproducenten jaarlijks een bedrag van 200.000 euro reserveren.
- Graag willen wij de vraag van de kleinere, rijksge subsidieerde gezelschappen om uitgekocht te worden (in plaats van op partagebasis te spelen in MSSA) honoreren en de kwestie van de uitkoopsommen - die al geruime tijd in het Arnhemse speelt - oplossen. Zeker nu landelijk de discussie over het profijtbeginsel binnen de podiumkunsten zo sterk speelt.⁹ Hierdoor worden met name de kleinere, rijksge subsidieerde gezelschappen kwetsbaarder.

We stellen voor om jaarlijks een bedrag van 25.000 euro voor uitkoopsommen te reserveren.
- Naast de drie grote Arnhemse podia die we structureel ondersteunen (MSSA, Filmhuis Focus en poppodium Luxor)¹⁰ zijn de kleinere podia (niche theaters) belangrijk voor onze stad. Zij bereiken en binden specifieke publieksgroepen, door middel van hun programmering verrijken zij het podiumkunstenaanbod in Arnhem en bovendien vormen zij een verbindende schakel tussen beginnend -, amateur -, semiprofessioneel en professioneel talent.

Deze kleinere podia hebben een impuls nodig - anders is het risico te groot dat zij op den duur niet overleven. Ook is het belangrijk om de financiële ondersteuning aan de niche theaters onderling meer in balans te brengen.

Noot 8 We hebben hierover in bijlage 3 een en ander opgenomen.

Noot 9 In het nieuwe regeerakkoord is opgenomen dat men in de kunsten een bedrag van 50 miljoen euro kan besparen via het zogeheten profijtbeginsel. Dat komt er kort gezegd op neer dat het publiek meer moet gaan betalen voor het consumeren van kunst. Met name de podiumkunsten zullen hiervan de gevolgen dragen, zo is de algemene verwachting.

Noot 10 Deze staan ook apart op de gemeentebegroting. De exploitatie van de kernpodia valt buiten het bestek van deze nota. MSSA en Filmhuis Focus vormen onderdeel van de Rijnboogplannen.

We willen jaarlijks een extra bedrag van 50.000 euro voor deze niche theaters reserveren. In gesprek met hen willen we daarbij de plek die zij innemen binnen de infrastructuur van de podiumkunsten nader definiëren, alsmede afspraken maken over de taken en rol die zij binnen dit geheel vervullen.

- We vinden het belangrijk om een vernieuwend initiatief als InterArt/PowerPlay aan onze stad te binden en onze waardering hiervoor tot uitdrukking te brengen. Het bereik van nieuwe publieksgroepen, de verbinding van talentontwikkeling en kunsteducatie van jongeren, de combinatie van theater en debat, het identiteit vormende aspect en de maatschappelijk betrokken inzet van InterArt is bijzonder waardevol. Wanneer InterArt/PowerPlay inderdaad gesubsidieerd gaat worden binnen het nieuwe kunstenplan, willen we jaarlijks een bedrag van 50.000 euro reserveren voor dit initiatief.
- De rol van MSSA als 'kloppend hart', de afstemming tussen de podia onderling en de noodzaak om debat en nieuwe programmering (in aanloop tot Rijnboog) te faciliteren, zijn kwesties die onze aandacht zeker hebben. Op dit moment willen we in het kader van deze podiumkunstennota echter hiervoor geen extra middelen reserveren. Deze kwesties bezien we namelijk al in de aanloop tot Rijnboog. Het plan tot een bedrijfsmatige, fysieke en programmatische clustering binnen Rijnboog, beoogt juist het vrijmaken van middelen voor nieuwe concepten en nieuwe programmering¹¹. Als blijkt dat de nieuwe concepten en nieuwe programmering extra exploitatiebudget behoeven, vragen wij hiervoor apart (dus los van deze podiumkunsten nota) een investering aan de gemeenteraad.
- Ook met betrekking tot een eventuele gemeentelijke bijdrage in de huisvestingskosten van podiumkunstproducenten, willen we in het kader van deze podiumkunstennota geen extra geld reserveren. Wanneer een dergelijke bijdrage in de huisvestingskosten op goed moment aan de orde is, zullen we - waar mogelijk en wenselijk - een eenmalige investering doen en die omrekenen in kapitaallasten en/of verlenen via een bijzondere lening aan het betreffende gezelschap.

3.3 Conclusie

Wanneer we alle ambities uit het veld zouden honoreren, zouden we een bedrag circa **1,4 miljoen euro** extra moeten investeren in de podiumkunsten.

Op basis van de overwegingen die wij net presenteerden, adviseren we om voor de periode 2009-2011 een extra budget voor de podiumkunsten vrij te maken van **563.000 euro per jaar** en dat te reserveren voor de volgende doeleinden:

- 200.000 euro (waarvan 62.000 euro aan 'oude' podiumkunst middelen) aan flexibele middelen voor het kleine circuit (producties en festivals).
- 50.000 voor het realiseren van de productiehuisfunctie
- 250.000 euro als aanvulling op subsidies van rijk, fonds en provincie aan podiumkunstproducenten
- 25.000 euro als bijdrage in de uitkoop van voorstellingen

Noot 11 Een advies hierover verschijnt in mei 2007.

- 50.000 euro voor exploitatie niche theaters
- 50.000 euro voor InterArt/PowerPlay.

Gesubsidieerde podiumkunstproducenten en podia kunnen voor deze 4 jaar een aanvraag doen, het kleine circuit kan jaarlijks een aanvraag doen voor productie en/of festivals (budget flexibele middelen).

Rijksgesubsidieerde podiumkunstproducenten, fonds gesubsidieerde producenten, het kleine circuit en niche podia doen bij verschillende segmenten een aanvraag en worden met verschillende maten gemeten. Met deze onderverdeling in subsidiesegmenten creëren we een gedifferentieerd systeem dat past bij de verschillen in rol en taak die de diverse producenten en podia binnen de infrastructuur vervullen.

Bovendien versterken we - met het reserveren van een budget van 250.000 voor de rijksgesubsidieerde podiumkunstproducenten - de onderhandelingspositie van die gezelschappen/orkesten richting rijk of landelijk fonds.

Wij stellen voor om in aanloop tot de periode 2009-2011 de situatie bij het oude te houden.

Bijlagen

Bijlage 1 ABC Podiumkunsten

In dit ABC Podiumkunsten staat – in alfabetische volgorde - een korte karakterisering van een groot aantal van de Arnhemse opleidingen, werkplaatsen, gezelschappen/orkesten en podia. Allemaal worden ze doorgelicht aan de hand van de vijf criteria: erkenning door derden, samenwerking, talentontwikkeling, zichtbaarheid en publieksbereik.

De kleine gezelschappen, orkesten en initiatieven zijn verzameld onder de noemer het 'kleine circuit' (onder de K).

Adhoc

Theater Adhoc is – samen met Keesen&Co - een van de twee kleinere, rijksge subsidieerde theatergezelschappen, met een eigen stijl, gericht op ontwikkeling en experiment. De groep is gehuisvest in Theater aan de Rijn, samen met Generale Oost en Keesen & Co. De groep bestaat uit een kern van drie mensen, al naargelang de productie uitgebreid met anderen. Adhoc maakt theater op het snijvlak van kunst en wetenschap. Ooit begonnen met een voorstelling over de menselijke anatomie, groeide de fascinatie voor de natuurwetenschappen. Adhoc mengt journalistiek en documentaire met theatrale middelen. Soms werkt de groep ook in opdracht voor conferenties, debatten en workshops. Ook werkt men samen met het Humanistisch Verbond aan een documentaire film. Jaarlijks maakt Adhoc 1 of soms 2 voorstellingen, die circa 30 keer per voorstelling spelen: 5 keer in Arnhem en rest landelijke tournee. Première is in Schouwburg Arnhem.

Financiering

Rijk (structureel, 100.000), provincie (25.000)

Ambities

- vleugels verder uitslaan naar film
- groeien naar grotere kern van spelers
- kleinschalige activiteiten als salons, workshops, debatten en lezingen (cross over gebied tussen journalistiek, wetenschap en theater)
- theater Adhoc wenst een structurele bijdrage van de gemeente Arnhem in de huisvestingskosten en de afname van hun voorstellingen (uitkoop-som)

Criteria

Erkenning door derden

- Rijk, provincie, fondsen

Samenwerking

- Verbindingen met wetenschappelijke instituten (o.a. universiteiten van Wageningen en Nijmegen). Relaties in Arnhem zijn beperkt.

Talentontwikkeling

- geen bijzonderheden

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Onder andere door locatievoorstelling in radio Kootwijk (bus vanuit Arnhem voor bezoekers) en premières in de Arnhemse schouwburg. Adhoc profileert zich als Arnhem gezelschap, recent nog in de Volkskrant (bijlage over nieuwe voorstelling).

ArtEZ/Hogeschool voor de Kunsten Arnhem

ArtEZ biedt een groot aantal vakopleidingen voor de podiumsector op het gebied van theater, muziek en dans waaruit al vele gerenommeerde theatermakers, dansers en muzikanten zijn voortgekomen. Deze opleidingen leveren jaarlijks honderden studenten af.

Naar aanleiding van cultuurnota het Cultuurmenu, hebben de gemeente en ArtEZ een convenant afgesloten om de betrekkingen tussen beide te verstevigen. Dit convenant heeft mede bijgedragen aan de totstandkoming van de festivals Made in Arnhem en de Mode Biënnale.

De verschillende afdelingen op het gebied van muziek, theater, dans en

beeldend hebben allemaal een eigen organisatiestructuren en proberen ieder op hun eigen manier de ontwikkelingsmogelijkheden voor studenten en pas afgestudeerden in de stad te vergroten. Dit resulteert in tal van projecten en samenwerkingsverbanden, waaronder:

- **Connekt'art**
ArtEZ studenten muziek, dans en theater werken in het project 'Connektart' samen met Theaterwerkplaats Generale Oost/Theater aan de Rijn. In Connekt'art doen studenten presentatie-ervaring op.
- **On Stage festival**
ArtEZ-afdeling Docent Drama is met de Arnhemse amateurtheaterkoepel Huis van Puck en het centrum voor de kunsten Het Domein van Kunst en Cultuur Arnhem, betrokken bij het jaarlijkse productiefestival voor amateurs 'On Stage'.

Verder bestaat er een samenwerkingsovereenkomst tussen conservatorium met HGO over stageplekken; eens per twee jaar een groot samenwerkingsproject, komende keer in het kader van het Poesjkin festival. Er lopen contacten vanuit de dans- en theateropleiding met Generale Oost, Introdans, Oostpool en Keesen&Co.

De Theaterschool en het Conservatorium produceren met de Ereprijs een voorstelling in het Poesjkin festival 2007. Muziektheatergroep De Plaats maakt gebruik van ArtEZ- talent.

Sinds oktober 2006 heeft ArtEZ een lectoraat kunsteducatie (masteropleiding)

Financiering

Niet van toepassing.

Ambities en signalen

- samenwerking conservatorium met poppodium Luxor (concerten van studenten jazz/pop)
- er moet een impuls voor het kleine Jazz circuit komen (plek en mogelijkheden voor musici om zich na de opleiding te bekwamen)
- 'missing link' in de infrastructuur is een productiehuis als vervolgstap op de theaterwerkplaats

Criteria

Erkenning door derden

- Niet van toepassing

Samenwerking

- Vooral vele samenwerkingsverbanden op het terrein van talentontwikkeling (hieronder)

Talentontwikkeling

Een grote hoeveel projecten en samenwerkingsverbanden, zoals:

- Connek' art; On Stage Festival
- vooropleidingen dans (praktijkinstroom i.s.m. Introdans) en muziektheater (i.s.m. Het Domein)
- samenwerking met Generale Oost
- TOP: loopbaancentrum voor podiumkunstenaars
- samenwerking met HGO (stageplekken en groot project eens in de twee jaar)
- contact met Introdans, Keesen & Co en Oostpool

Zichtbaarheid/publieksbereik (deze projecten/activiteiten zijn tegelijkertijd ook een vorm van talentontwikkeling)

- Concertserie (6 keer per jaar) in de hal van het stadhuis
- Jazz en popconcerten in de Maherij (Muis Sacrum)

- Jazz concerten in eetcafés
- Samenwerking theaterschool met stichting 'A Bridge tot the Future': groot project waarbij een student een stuk schrijft dat door hele theateropleiding wordt gespeeld onder eigen regie, op locatie

Filmhuis Focus

Naast de bioscopen, waar films voor het grote(re) publiek op commerciële basis worden vertoond, heeft Arnhem Filmhuis Focus. Hier wordt de nieuwe kwaliteitsfilm ofwel 'arthouse movie' vertoond. Er is aandacht voor kinderfilms, klassiekers, documentaires, wereldcinema, cultfilms, experimentele films en korte films. Het filmhuis heeft inmiddels een derde zaal geopend. In de filmhuissector vindt op dit moment, net als in de commerciële filmsector, een ontwikkeling plaats richting meer zalen, om zo een gevarieerder aanbod te kunnen brengen. In zogenoemde multiplexen, filmhuizen met tenminste zes zalen, kan deze variatie worden gerealiseerd. Focus wil daarom al jaren nieuwe huisvesting. Nieuwe huisvesting is geprojecteerd in de cultuurcluster Rijnboog. Het realiseren van de derde zaal op de huidige locatie is een tussenstap.

Filmhuis Focus doet een aantal educatieve projecten, variërend van filmcursussen met de Volksuniversiteit (voor volwassenen) tot Moviezone (films voor scholieren in het kader van CKV - culturele kunstzinnige vorming, in samenwerking met EduArt).

Festivals in of met Focus zijn onder meer: Cinekid festival (en workshops daaromheen), Turks Festival en de Mode Biënnale.

Financiering

Gemeente (164.000)

Ambities

- goed ontwikkelen programmering derde zaal
- uitbouwen educatieve activiteiten
- toewerken naar de schaalvergroting binnen Kunstencluster Rijnboog (naar complex van 5 à 6 zalen)

Criteria

Erkenning door derden

- -

Samenwerking

- Museum voor Moderne Kunst Arnhem (filmprogramma bij project World Unlimited).
- Amnesty International

Talentontwikkeling

- Focus voert hierin geen actief beleid maar ontvangt scholen en biedt ruimte aan jonge makers met filmfestivals als Nieuwe Blikken

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Focus programmeert arthousefilms voor volwassenen en kinderen

Generale Oost

Theaterwerkplaats Generale Oost is gehuisvest in theater aan de Rijn en biedt een beperkt aantal jonge dans- theater- en muziektheatermakers uit het hele land de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen en zich als maker

te professionaliseren. Generale Oost selecteert hen op artistieke kwaliteit. De theaterwerkplaats bestaat sinds 2001 en wordt door het rijk gesubsidieerd. Naast de werkplaatsvoorstellingen zet Generale Oost regelmatig veelbelovende gastvoorstellingen op het programma, aangevuld met kleinere projecten als korte presentaties en theatergesprekken. Generale Oost is vanwege haar ervaring met jonge makers een belangrijke partner op dit gebied en heeft in de afgelopen periode voor afgestudeerd theater- en dans talent een belangrijke positie in Arnhem en Oost Nederland ingenomen. Generale Oost werkt samen met ArtEZ en verder richt de theaterwerkplaats zich op instelling uit landsdeel Oost zoals muziekgezelschap de Ereprijs uit Apeldoorn, Productiehuis Oost Nederland uit Deventer en participeert in festivals de Winterthuin, De Gelderse Dansweek en het Poesjkinfestival.

Financiering

Rijk (structureel, 250.000), provincie (199.000), gemeente Arnhem (40.000)

Ambities

Generale Oost wil:

- de theaterwerkplaats functie uitbreiden met de productiehuisfunctie en het aantal producties per jaar verdubbelen tot circa 10 a 12
- met de productiehuisfunctie ook een breder publiek opbouwen (in de regio, met steden als Hengelo, Enschede, Zwolle en Tiel)
- meer gelegenheid bieden voor debat
- een meer hechte samenwerking met theatergroep Oostpool aangaan, met als eerste stap: samenwerken binnen één gebouw

Criteria

Erkenning door derden

- Rijk, provincie, fondsen

Samenwerking

- Met ArtEZ en culturele instellingen in landsdeel Oost

Talentontwikkeling

- Ontwikkeling van jong talent is de belangrijkste doelstelling van Generale Oost

Zichtbaarheid/Publieksbereik

- Door eigen voorstellingen/presentaties, door middel van het Connekt' art festival van ArtEZ studenten
- De werkplaatsproducties richten zich op een select publiek en kunstvakstudenten, worden voornamelijk in eigen huis gespeeld en zo mogelijk toegeleid naar de Schouwburg, maar ook naar landelijke theaters en festivals (Oerol).

Het Gelders Orkest (HGO)

Het Gelders Orkest (HGO) heeft een lange staat van dienst als symfonieorkest. Het is al meer dan 100 jaar gevestigd in Arnhem. HGO staat onder leiding van chef dirigent Mart Sieghart. Daarnaast zijn de Japanse Kenichero Kobayashi en de Russische Nikolai Alexeev als vaste gastdirigenten aan het orkest verbonden. Behalve in het symfonische repertoire is HGO ook te horen in 'cross over' concerten voor een breed publiek waarin een muzikale ontmoeting van klassiek met andere muziekstijlen en kunstdisciplines plaatsvindt. Het orkest geeft jong talent de kans concertervaring op te doen en jonge amateur-musici krijgen de kans om met musici van het orkest te spelen in workshops en presentaties. Er komt slechts een zeer beperkt

aantal muziekstudenten van het conservatorium en daarvan heeft slechts een klein deel de ambitie om in het orkest te spelen. Het merendeel gaat 'de vrije markt' op. Je op specifiek Arnhems talent richten.

HGO timmert op het gebied van educatie ook flink aan de weg, mede dankzij een extra gemeente bijdrage van 45.000 euro (tot 2007). Met de concerten, een groeiend aantal schoolvoorstellingen en presentaties aan het Arnhemse publiek bij de opening van het culturele seizoen, manifesteert het orkest zich in de stad en trekt steeds meer publiek in Gelderland en daarbuiten. Ook de deelname aan het Stravinsky festival en het Poesjkin festival (georganiseerd door Stichting Culturele Festivals Gelderland, waarvan HGO mede initiator is) draagt bij aan het publieksbereik van het orkest.

Met een bezetting van circa 80 fte (musici en organisatie) is HGO een van de grotere culturele organisaties in Arnhem.

Financiering

Rijk (structureel 5.117.000), provincie (180.000), gemeente Arnhem (45.000 incidenteel voor educatie projecten). Ook heeft de gemeente Arnhem middelen vrijgemaakt om – mede ten behoeve van HGO – de verbouwing van Musis Sacrum te realiseren (200.000 kapitaallasten).

Ambities en plannen

- HGO wil de bestaande educatie activiteiten doorzetten en uitbreiden. Concreet houdt dit in: extra concerten voor het basisonderwijs en het voorgezet onderwijs; extra workshops voorgezet onderwijs in de wijken.
- HGO wil de activiteiten voor amateur musici uitbreiden en daarnaast twee keer per jaar een optreden van een Groot Gelders (naam componist) Orkest realiseren in Musis Sacrum (samenwerking musici HGO en amateurs).
- Het orkest wil PR/marketing intensiveren en richten op het bereiken van minderheden; ook wil HGO het bezoek van gehandicapten en niet mobiele ouderen stimuleren door het aanbieden van vervoer.

Criteria

Erkenning door derden

- Rijk, provincie, sponsoren

Samenwerking

- Met Oostpool, Introdans, Het Domein en MDDA in Stichting Culturele festivals Gelderland (Stravinsky festival, Poesjkin festival).
- Met Het Domein (workshops rond 'cross over' projecten); voorafgaand het orkest treedt een amateur orkest op.
- Met Kunst en Cultuur Gelderland workshops voor leerlingen van amateurverenigingen in Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn. Samenwerking met enkele harmonieorkesten in Gelderland in het kader van het project 'de hoorn'.
- In het kader van kunsteducatie werkt HGO samen met basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

Talentontwikkeling

- HGO biedt stageplekken voor studenten van de Messiaen Academie (2^e fase opleiding conservatorium).

Zichtbaarheid/Publieksbereik

- Het HGO geeft jaarlijks circa 95 symfonische concerten in Gelderland, waarvan bijna 40 in Arnhem.
- Daarnaast zijn er de educatieve activiteiten met een groot bereik (122 activiteiten in 2005) voor scholieren en amateur musici.

- Het Stravinsky en het Poesjkin festival dragen bij aan de zichtbaarheid van HGO in Arnhem.
- Door activiteiten gericht op scholieren probeert HGO de relatie met jong publiek te leggen – dit om de algemene tendens van de vergrijzing van het publiek voor symfonische concerten tegen te gaan.

Theater Het Hof

Theater Het Hof heeft een geheel eigen positie in het Arnhemse. Onder leiding van regisseur/acteur en zakelijk leider Joop van de Linden, produceert Theater Het Hof in het eigen theater jaarlijks 4 à 5 stukken van bekende toneelschrijvers in een wisselende bezetting van professionele acteurs, soms aangevuld met amateurspelers. De professionele acteurs werken meestal bij Het Hof in de tijd dat ze niet elders een engagement hebben - aangezien Het Hof hen relatief weinig kan betalen. De theaterstukken van Het Hof hebben een eigen huis karakter en een eigen signatuur. Ze hebben een langere looptijd, wat het theater een zeer lage drempel geeft. Het Hof heeft een vast publiek uit Arnhem en ver daarbuiten. In dit kleine en intieme bonbonnièretheater woont het publiek de voorstelling bij, gezeten aan tafeltjes met een drankje.

Het Hof is een onafhankelijk opererende, zeer kleine organisatie die voor een vast en groeiend publiek herkenbaar repertoire biedt. Door het feit dat de organisatie grotendeels op slechts één persoon draait, is theater Het Hof echter ook kwetsbaar.

Financiering

Gemeente (21.000)

Ambities

- Meer subsidie om de professionele acteurs te binden (contract te bieden) en de staf uit te breiden met zakelijk leider (met ook pr als taak).

Criteria

Erkenning door derden

- -

Samenwerking

- Niet of nauwelijks, alle tijd gaat in de producties zitten (de wil tot meer samenwerking is er wel).

Talentontwikkeling

- Men ontvangt scholen en nodigt amateurs uit om te spelen naast professionals.

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Het Hof heeft een brede, vaste publieksaanhang van volwassenen die de laagdrempeligheid en intimiteit van de voorstellingen waarderen.

Huis van Puck (inclusief Parktheater)

Sinds 1 januari 2007 is de fusie tussen het Parktheater (podium), de Cultuurkoepel (repetitieruimten) en het (oude) Huis van Puck (netwerk op het gebied van amateur theater) een feit. Het (oude) Huis van Puck was destijds een pilot van theaterwerk.nl (landelijke koepel amateur theater) en kreeg als opdracht mee om samenwerking en bundeling van expertise, faciliteiten en capaciteit op het gebied van amateur theater te realiseren.

Huis van Puck is – in zijn huidige vorm – vooral een amateurtheaterwerkplaats met als doel om amateur theatergroepen en amateur spelers in de gelegenheid te stellen zich artistiek en/of productietechnisch verder te ontwikkelen. Huis van Puck biedt faciliteiten en diensten, produceert zelf niet. Het biedt repetitieruimte, een podium, cursussen en workshops (van geluidstechniek tot regie, van begroting maken tot promotie), coaching en informatie en advies (loketfunctie, ook via de website). De doelgroep bestaat uit circa 60 amateurtheater groepen in Arnhem en omgeving. De website heeft een provinciaal bereik.

Huis van Puck organiseert in samenwerking met ArtEZ en Het Domein het On Stage festival (een keer per jaar) en circa 10 theaterdagen (waarop presentaties van workshops/cursussen en dergelijke). Huis van Puck signaleert dat er op het gebied van dans een hiaat bestaat. Er zijn nauwelijks tot geen amateur dans groepen in Arnhem en omgeving. Voor wat betreft de popmuziek hoopt Huis van Puck dat het poppodium Luxor inderdaad de impuls gaat geven en de aanjager van samenwerking wordt binnen het popcircuit.

Financiering

Provincie (20.000 – voor de informatie en advies functie in de regio), gemeente (80.000 voor loonkosten UIT BUDGET AMATEURKUNST?, 34.000 voor exploitatie theater)

Daarnaast losse projectsubsidies van de gemeente voor de theaterdagen en het On Stage festival (circa 15.000 per jaar)

Ambities

- Huis van Puck wil zich verder ontwikkelen tot een volwaardige werkplaats voor het amateurtheater. De huidige activiteiten worden voortgezet, geïntensiveerd en uitgebreid. Zo wil Huis van Puck meer gaan samenwerken met ArtEZ, theaterwerk.nl en SKCG om coachingtrajecten voor beginnende professionele theatermakers mogelijk te maken.
- Ambitie is ook om meer jongeren en meer algemeen publiek aan te trekken.

Criteria

Erkenning door derden

- Provincie

Samenwerking

- Met Het Domein en ArtEZ voor het On Stage festival
- Met ArtEZ i.v.m. presentaties van studenten bij Huis van Puck
- Stichting Kunst en Cultuur Gelderland
- MBO kunstvakopleiding (ROC) – verhuur van repetitieruimte en podium

Talentontwikkeling

- Huis van Puck richt zich in de eerste plaats op begeleiding van amateur theater makers en spelers. Huis van Puck heft een begin gemaakt met de coaching van beginnende professionele theatermakers (in samenwerking met ArtEZ).

Zichtbaarheid/Publieksbereik

- Met name via On Stage festival en theaterdagen.
- Het publiek van Huis van Puck bestaat nu vooral uit klanten (amateur theater groepen)en publiek, meestal is het zo dat de groepen hun eigen publiek meenemen.

Interart/PowerPlay

Stichting InterArt is een culturele instelling die middels multidisciplinaire kunstprojecten maatschappelijke vraagstukken onder brede aandacht brengt met als doel sociale betrokkenheid te bevorderen. InterArt gelooft in het belang van kunst voor de ontplooiing van het individu, maar ook voor de verwezenlijking van een sociaal sterke samenleving en wil daarom meer mensen en vooral jongeren bij kunst betrekken. Om die doelstelling te verwezenlijken ontwikkelt InterArt projecten die jongeren kennis laten maken met beeldende kunst, theater en muziek.

InterArt is tijdelijk gevestigd in de oude toneelschool en beschikt over een ruimte van 14.000 m²: een theaterzaal, repetitielokalen, een grote foyer en horeca (bemand via het ROC).

In het kader van de podiumkunsten is hier vooral het project PowerPlay aan de orde. PowerPlay is een theatertraject voor jongeren tussen de 14 en 25 jaar, het startte in 2002. Jongeren krijgen een jaar lang les van professionele theatermakers, resulterend in een eigen theatervoorstelling (landelijke tournee en/of locatievoorstelling). De laatste twee jaar van PowerGame waren 'laboratoriumjaren', vanwege het feit dat er onvoldoende middelen waren voor het maken van een voorstelling.

PowerGame gaat vooraf aan PowerPlay. PowerGame biedt 6 weken lang theater, dans en muziekworkshops (eveneens door professionele theatermakers) - waaraan jongeren zonder theaterervaring mee kunnen doen.

Stichting InterArt heeft besloten PowerPlay (inclusief PowerGame) te verzelfstandigen in een aparte stichting, die in maart 2007 start. Artistiek leider van InterArt blijft ook artistiek leider van PowerPlay. Inmiddels is voor deze nieuwe stichting al subsidie toegezegd door het VSB fonds en het Prins Bernard Cultuurfonds. Ook stichting Doen is benaderd voor een financiële bijdrage. Deze subsidies lopen tot 2008 en maken de aanloop tot het nieuwe kunstenplan mogelijk. PowerPlay streeft ernaar om hierin te worden opgenomen als structureel gesubsidieerde stichting.

Daarnaast organiseert Stichting InterArt ook HipHop2 (kwadraat), hiphop-workshops voor jongeren, bk026 - beeldende kunstprojecten met jongeren in de wijken en 'creative citizens': een twee maandelijks debatprogramma voor en door jongeren.

Financiering

Stichting InterArt wordt gefinancierd door het rijk (247.000), provincie (25.000) en gemeente (17.500 uit geldstroom BKV, 9.000 meerjarig incidenteel)

Ambities

- Structurele rijkssubsidie PowerPlay binnen nieuwe Kunstenplan

Criteria

Erkenning door derden

- Rijk, provincie, fondsen

Samenwerking

Stichting InterArt werk samen met een groot aantal organisaties:

- ArtEZ
- Het Domein
- Museum voor Moderne Kunst Arnhem
- Stichting Welzijn
- jeugdzorg
- scholen VO

- basisscholen (festival 'De kleur van de nacht' met 60 basisscholen in Arnhem en omstreken)

Talentontwikkeling

- PowerPlay is een project waarin jongeren hun talent kunnen ontwikkelen onder professionele begeleiding

Zichtbaarheid/publieksbereik

- InterArt en PowerPlay hebben groot bereik onder moeilijk bereikbare publieksgroepen: jonge migranten, plattelandsjongeren, straatjongeren. InterArt heeft een groot netwerk onder jongeren en organiseert veel activiteiten, workshops, debatten etc.
- Bereik van jongeren ook via samenwerking met welzijn en jeugdzorg
- Via projecten in de 3 grote 'vernieuwingswijken'

Introdans

Dansgezelschap Introdans presenteert moderne balletvoorstellingen binnen de thema's 'oude meesters, Nieuwe Partners, Jong talent'. Verschillende choreografen creëren nieuwe balletten voor Introdans. Het gezelschap presenteert voorstellingen op belangrijke internationale podia over de hele wereld. Introdans Ensemble voor de Jeugd presenteert moderne balletvoorstellingen voor kinderen en bekleedt daarmee ook internationaal een unieke positie.

In het beleidsplan geeft het dansgezelschap drie hoofdlijnen aan waarbinnen men aan talentontwikkeling doet: via choreografen workshops, door het werken met jong choreografisch talent (de Nieuwe Partners) en door een actief stage beleid te voeren (ook voor techniek, educatie en incidenteel PR/Marketing).

Verder heeft het gezelschap sinds kort een intensieve, incompany opleiding (de Praktijkinstroom, in samenwerking met ArtEZ). Deze opleiding duurt twee jaar en is voor zeer talentvolle leerlingen van de beide Arnhemse vooropleidingen dans. Jaarlijks kunnen 3 à 4 leerlingen deze opleiding doen. De afdeling Introdans Educatie heeft veel aandacht voor educatie op scholen en realiseert in het kader van Actieplan cultuurbereik succesvolle producties met amateur dansers en gehandicapten.

Alle premières van Introdans zijn in de Schouwburg Arnhem. Jaarlijks treedt het gezelschap circa 23 keer op in Arnhem (voor volle zalen). Jaarlijks zijn er rond de 60 schoolvoorstellingen.

Financiering

Rijk (2.465.000), provincie (280.000), gemeente Arnhem (41.000; dit is een bijdrage in de huisvestingskosten)

Ambities en plannen

- Momenteel is een onderzoek gaande naar noodzakelijk onderhoud van het pand waarin Introdans huist voor de komende vier jaar. Er is namelijk sprake van achterstallig onderhoud. Introdans ziet het als taak van de gemeente daarin een bijdrage te leveren.
- Introdans wil de afdeling Introdans Educatief versterken met een extra medewerker. Nu moet men teveel doen met te weinig mensen.

Criteria

Erkenning door derden

- Rijk, provincie, fondsen

Samenwerking

- Met Oostpool, HGO, Het Domein, MSSA in Stichting culturele festivals Gelderland (Stravinsky en Poesjkin festival).
- Met ArtEZ in het kader van talentontwikkeling (stages, praktijkinstroom).

Talentontwikkeling

- Praktijkinstroom: intensieve, incompany opleiding van jonge zeer talentvolle leerlingen rechtstreeks vanuit de vooropleidingen (gericht op specifiek Arnhems talent).
- Choreografenworkshops, samenwerking met jonge choreografen, stage mogelijkheden binnen het gezelschap.

Zichtbaarheid/Publieksbereik

- Zichtbaar in Arnhem door premières en regelmatige reprises in de schouwburg (met enorme foto's van Introdans op de voorgevel).
- Stravinsky en Poesjkin festival.
- Werken met speciale doelgroepen (zoals gehandicapten van 'Het Dorp').
- Goede relatie met tv Gelderland.
- Meedoen met prijsvraag Made in Arnhem (en tweede geworden...).
- 1 keer per jaar een productie met een aparte doelgroep
- Generale repetities opengesteld voor speciale groepen, bijvoorbeeld ArtEZ studenten, leden van de Rotary club.
- Zondagmiddagvoorstellingen in de Schouwburg om ook ouder publiek te bedienen.
- Onderzoek - door Van den Ende Foundation gefinancierd - naar kansen voor Introdans op het gebied van (groter en breder) publieksbereik. Introdans gaat uiteraard met de uitkomsten van dit onderzoek aan de slag.

Jacobiberg

Popcentrum De Jacobiberg is het beste te definiëren als een werkplaats voor popmuzikanten. In de popmuziek is er van oudsher geen sprake van een gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd circuit – popmuziek heeft zichzelf altijd grotendeel 'bedropen'.

De Jacobiberg biedt cursussen en workshops, oefenruimtes voor bands, 'bandcoaching' in de vorm van begeleiding bij het maken van eigen producties, cd's, het organiseren van optredens en alles wat daarbij verder komt kijken. Ook Ernem Zweet – een festival waar beginnende bandjes zich kunnen presenteren – wordt door De Jacobiberg georganiseerd.

Financiering

Gemeente Arnhem (133.000)

Ambities, plannen en signalen

Met het oog op de komst van poppodium Luxor heeft de Jacobiberg de ambitie zich verder te ontwikkelen tot een volwaardig productiehuis voor popmuziek met een werkplaats en opleidingsfunctie. Hiertoe wil de Jacobiberg meer producties 'in eigen huis' doen. Om dit mogelijk te maken is meer formatie nodig plus een verbouwing van de locatie.

Criteria

Erkenning door derden

- -

Samenwerking

- De Jacobiberg richt zich op productie en presentatie binnen het eigen popcircuit. Uitwisseling met andere culturele instellingen is incidenteel en minimaal.

Talentontwikkeling

- Door middel van bandcoaching en workshops

Zichtbaarheid

- Geen bijzonderheden

Publieksbereik

- De Jacobiberg realiseert projecten voor amateurs, is actief in festivals, workshops en schooleducatie.

KAB/Posttheater

Het KAB/Posttheater profileert zich als het cabaretpodium van Arnhem en omgeving en heeft hiermee een eigen positie verworven binnen de genres cabaret, kleinkunst en stand up comedy. Het theater programmeert voornamelijk starters, maar ook gevestigde namen houden hun try-outs in het KAB/Posttheater. Verder worden er in het theater tv-registraties gemaakt van cabaretgroep de Lama's.

Men programmeert debatten, benefietvoorstellingen en educatieve voorstellingen voor het primair en voortgezet onderwijs. In het theater ontstaan bovendien met regelmaat festivals. Voorbeelden uit het verleden zijn het Culture Comedy Festival, De Wintertuin (tegenwoordig in de Schouwburg) en Het Domeinfestival (nog steeds in KAB/Posttheater). Een nieuw initiatief is het Woeste Weduwe filmfestival.

Naast het programmeren van circa 100 voorstellingen uit het vrije circuit, verhuurt het KAB/Posttheater tegen een cultureel tarief voor sociale, culturele en educatieve activiteiten.

Met haar programmering heeft KAB/Posttheater een sterke plaats op het gebied van cabaret verworven bij het publiek in Arnhem en Gelderland, maar ook daarbuiten.

Financiering

Gemeente Arnhem (93.000). De horeca in het theater wordt verzorgd door het nabijgelegen Grand Café Metropole. Er is een afspraak dat een deel van de winst van Metropole naar het theater gaat (20%).

Ambities

Het KAB/Posttheater wil:

- meer jong publiek trekken met stand up comedy
- meer jong talent programmeren op het gebied van kleinkunst
- in samenwerking met scholen het aanbod cabaret voor jeugd/ jeugdtheater voorstellingen uitbouwen
- stageplaatsen techniek continueren
- het pand beter benutten
- meer TV producties in huis halen (veel publiciteit voor Arnhem, nieuw publiek)
- uitbouw publieksbereik/gerichte marketing via het tickets.com systeem

Criteria

Erkenning door derden

- De provincie heeft een substantiële bijdrage geleverd in de kosten van de verbouwing (1,1 miljoen euro).

Samenwerking

- Niet of nauwelijks. Afstemming met de schouwburg is belangrijk (en kan beter), het KAB/Posttheater is een middelgroot theater, vergelijkbaar met de kleine zaal van de Schouwburg.
- Met ArtEZ wordt weinig samengewerkt, er melden zich wel regelmatig individuele studenten die iets willen doen in KAB/Posttheater. Voor cabaret/kleinkunst is het theater een ideale plek om studenten ervaring op te laten doen, daar zou meer mee kunnen gebeuren.
- Het theater biedt plaats aan lokale festivalinitiatieven als Het Domeinfestival.

Talentontwikkeling

- Er is veel aandacht voor jonge cabaretiers

Zichtbaarheid/publieksbereik

- erop gericht om met name meer jongeren te bereiken
- aandacht voor scholen, educatie
- wil met name ook tv-producties gebruiken om publieksbereik te verbreden/vergroten

Keesen & Co

Net als Theater Adhoc is Keesen & Co een van de kleinere theatergezelschappen met rijkssubsidie in Arnhem. Het gezelschap is gevestigd in Theater aan de Rijn, samen met Generale Oost en Theater Adhoc.

Keesen & Co maakt hedendaags toneel dat, met humor en zelfspot, de complexiteit van het leven blootlegt. Regisseur Willibrord Keesen vormt met drie acteurs de vaste kern van het gezelschap. Educatieve activiteiten ontwikkelt men op aanvraag.

Keesen & Co groeit 'uit zijn jas'. Men wil graag de mogelijkheid hebben om producties met een grotere cast te maken. Voor het volgende seizoen bereidt men een voorstelling met tien acteurs voor (De Meeuw van Tsjechov).

Financiering

Rijk (297.000), provincie (32.000)

Ambities

- kwalitatief en kwantitatief (aantal voorstelling) groeien
- meer inzetten op marketing: bereik van specifieke doelgroepen (aansluitend bij het thema van de voorstelling)
- het gezelschap wenst een structurele bijdrage van de gemeente in de huisvestingskosten en afname van hun voorstellingen (uitkoopsom)

Criteria

Erkenning door derden

- rijk, provincie

Samenwerking

- Contact met 'huisgenoten' Generale Oost (Willibrord Keesen heeft bestuursfunctie bij Generale Oost) en Theater Adhoc.
- Neemt met een eigen voorstelling deel aan het Poesjkin festival.
- Overleg rijksgesubsidieerde gezelschappen in het Oosten (met ondermeer Oostpool, Kwatta, Gnaffel, Theater Adhoc, Sonnevank).

Talentontwikkeling

- Samenwerking met ArtEZ (stages en samenwerking met/begeleiding van talentvolle studenten/afgestudeerden van ArtEZ).

- In een aantal gevallen stroomt talent vanuit Generale Oost door naar Keesen & Co.

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Door lunchvoorstellingen te geven, zet men in op het bereiken van meer publiek, met name de oudere Arnhemmers.

Het kleine circuit (kleine (muziek)theater- en dansgezelschappen)

Arnhem heeft een rijk aanbod van kleine, semi-professionele gezelschappen in het (muziek)theater en dans circuit. Op zoek naar een eigen artistieke autonomie, volop in ontwikkeling, duiken zij regelmatig op festivals of met voorstellingen op de kleine podia, in wijken of festivals. Men treedt ook buiten Arnhem op.

Het circuit van semiprofessionele en startende makers is - naast Generale Oost en de (stage)plekken bij de grote(re) gezelschappen - belangrijk voor talentontwikkeling en doorstroom (vanuit ArtEZ met name). Jonge makers kunnen zich er verder ontwikkelen en experimenteren. De kleine gezelschappen weten vaak een vast publiek aan zich te binden of een nieuw publiek te trekken.

Een greep uit de meest in het oog springende kleine (muziek)theater- en dansgezelschappen in Arnhem:

- (muziek)theater: De Plaats, Dapper, Dwars
- (dans): Komma4, Gif.t, Canvas, Leth Dansant, Jens van Daele (Telder is recent gestopt).
- De Zaal noemt zich een theaterwerkplaats, heeft een eigen locatie met een klein podium en is sinds 2005 actief. Het is een miniproductiehuis voor jong Arnhems theater en danstalent. Een aantal regisseurs en semiprofessionele groepen (Hartebloed, De Geheime Goudvis, Door het Oog van de Hond en Leth Dansant) heeft zich hier verzameld. Zij ontwikkelen er eigen producties en sommigen geven ook workshops aan amateurspelers.
- De in Arnhem woonachtige cabaretière Hester Macrander heeft in Arnhem een landelijke kleinkunstbroedplaats opgericht voor starters die professioneel met kleinkunst bezig willen zijn. Deze broedplaats, Het Nest genaamd, opereert als zelfstandig eigen initiatief.

Financiering

Veel gezelschappen en initiatieven realiseren hun producties op eigen houtje, maar vaker nog met incidentele subsidies uit het gemeenlijke Fonds Cultuur, of het Actieplan Cultuurbereik. Vanwege de grote vraag van alle kunstdisciplines en het incidentele karakter van het Fonds Cultuur kunnen lang niet alle aanvragen gehonoreerd worden.

Naar aanleiding van het Cultuurmenu, heeft de gemeenteraad een klein aantal gezelschappen dat meerdere malen een incidentele bijdrage uit het Fonds Cultuur had ontvangen, voor een periode van vier jaar op de begroting gezet. Deze periode is voorlopig verlengd in afwachting van het nieuwe podiumkunstenbeleid. Het gaat hier om de volgende groepen: De Plaats (zie elders in dit ABC), Telder (is gestopt), Dapper, Poehaa (circusschool) en InterArt (zie ook elders in dit ABC).

Ambities, wensen

- ondersteuning in PR/marketing, fondswerving en verkoop
- goedkope werkruimte
- samenwerken in festivalverband (vergroot ook het publieksbereik)

- (meer) structurele ondersteuning dan wel flexibele productiemiddelen
- (Dapper) vaker optreden, ook buiten Arnhem
- (Komma 4) interdisciplinaire samenwerking ten behoeve van onderzoek en experiment, educatie in onderwijs en amateurcircuit, realiseren van kinder/jongerenproducties

Criteria

Erkenning door derden

- -

Samenwerking

- Geen bijzonderheden

Talentontwikkeling

- Het kleine circuit betekent voor meerdere makers de mogelijkheid om eigen werk te maken en daarin ook een eigen artistieke taal te ontwikkelen.

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Door middel van festivals en locatievoorstellingen

Het kleine circuit (pop, klassiek, jazz)

Ook in de muziek bestaat een klein circuit, van popbands tot een ensemble voor barok muziek (Het RijnConsort) tot een jazz big band (Guus Tangelder Big Band).

Pop

Het popcircuit is - in tegenstelling tot dans en theater - zeer beweeglijk en ongebonden.

Popgroepen houden in de regel hun eigen broek op, voegen zich niet in subsidiestromen. De meeste popbands zijn amateur of semiprof. In het professionele circuit kunnen maar weinig popbands zichzelf bedruipen. Er zijn ruim 50 bands in Arnhem die aan de weg timmeren, vaak ook landelijk (zoals Je Moeder, Elles Springs en Roosbeef en Lavlu). Qua stijl variëren ze van hardcore tot dance, van metal tot r&b. Popmuzikanten zijn vaak niet opgeleid aan ArtEZ. Podia voor popmuziek zijn de Goudvishal, jongerencentra Willemeen en de Madser, Kulturhuis Bosch, en in de nabije toekomst Luxor.

Klassieke muziek

Professionele gezelschappen op het gebied van klassieke muziek, kamermuziek en nieuwe muziek zijn in Arnhem niet sterk vertegenwoordigd. Het Arnhemse Barokorkest Het RijnConsort profileert zich het meest met haar optredens in de Koepelkerk. Aanvragen bij het fonds Cultuur van professionele Arnhemse klassieke muziekensembles zijn schaars.

In de amateursector is een groot aantal koren en muziekverenigingen actief. Zij maken deel uit van de subsidieregeling voor amateurkunst.

Jazz

De afdeling jazz en geïmproviseerde muziek van ArtEZ staat zeer goed bekend. Desondanks is het aanbod op de podia in Arnhem beperkt.

Op het gebied van jazz springt de Guus Tangelder Big Band in het oog, die al geruime tijd in samenwerking met ArtEZ, Het Domein en Stichting Jazz optredens verzorgt in Mahler. De band bestaat uit 18 musici. De Band gaat in de toekomst samenwerken met Luxor.

Luxor

Het nieuwe poppodium Luxor dat nu wordt verbouwd in de voormalige bioscoop Luxor, gaat het gat vullen dat Arnhem heeft op het gebied van eigentijdse muziek. Luxor krijgt een concertzaal voor maximaal 700 en een kleine zaal voor circa 200 bezoekers. Het wordt een breed poppodium dat zich richt op popcultuur in haar vele verschillende uitingsvormen: popmuziek, beeldcultuur, nieuwe media, maar ook film, poetry, stand up comedy. Behalve voor popmuziek is er aandacht voor jazz en geïmproviseerde muziek.

Met betrekking tot de programmering in het toekomstige Luxor is het belangrijk een goed evenwicht te vinden tussen lokaal en regionaal aanbod en landelijk bekende bands. Juist voor lokale en regionale bands kan Luxor een belangrijk podium worden en daarmee een impuls geven aan deze sector.

Financiering

Gemeente (exploitatie en kapitaallasten 560.000), provincie (bouwsubsidie)

Musis Sacrum/Schouwburg Arnhem (MSSA)

Musis Sacrum/Schouwburg Arnhem is het grootste theater in Arnhem in primair verantwoordelijk voor een brede lokale, nationale en internationale programmering van alle theaterdisciplines en genres. In 1997 zijn de concertzaal Musis Sacrum en de Schouwburg Arnhem onder een directie gebracht, met de opdracht 'het kloppende hart' van de stad te worden. De Schouwburg heeft een grote theaterzaal en twee kleine zalen, foyers en een theatercafé. Musis Sacrum heeft een grote concertzaal, een congreszaal en diverse kleinere zalen.

Het Gelders Orkest is in Musis Sacrum gehuisvest.

Schouwburg Arnhem heeft een gevarieerde (inter)nationale theater- en dansprogrammering en geeft daarmee een zo volledig mogelijk beeld van het huidige theater- en dansaanbod.

Musis Sacrum programmeert in hoofdzaak klassieke muziek. De aandacht voor nieuwe gecomponeerde muziek en oude muziek is minder groot. In 1995 is het gebouw grondig gerenoveerd om Het Gelders Orkest een maximale speel- en repetitieplek te geven.

Café-restaurant Mahler in Musis fungeert als podium voor jazz en geïmproviseerde muziek. Onder de noemer 'Mahlerei' zijn er goed bezochte concerten.

Met de programmering richt MSSA zich primair op de Arnhemse bevolking, van jong tot oud. Met operettes een ouder publiek, met de educatieve programmering, jeugdtheatergroepen als ISH en de voorstellingen van Introdans/ensemble voor de jeugd, een jonger publiek.

MSSA heeft HGO, Introdans en Oostpool als huisbepelers. Daarnaast geven de kleinere gezelschappen Keesen & Co en Theater Adhoc er hun premières.

Financiering

Gemeente (4.000.000)

Ambities

- MSSA streeft in de Kunstenkluster Rijnboog naar een grootschalig vierzalenconcept van muziek- en theaterzalen en beoogt in deze 'landmark' in Arnhem 90% van het podiumkunstenaanbod in Arnhem te laten zien.

- MSSA wil de capaciteit voor het realiseren van samenwerkingsprojecten (festivals, bijzondere programmering) en de programmering van stadsdebatten vergroten.

Criteria

Erkenning door derden

- -

Samenwerking

- MSSA geeft semiprofessionele gezelschappen de gelegenheid te spelen tegen cultureel tarief.
- MSSA biedt een podium voor klassieke concerten, toneel- en dansvoorstellingen van afstuderenden van ArtEZ.
- MSSA werkt mee aan het Poeskin festival (samenwerking Introdans, Oostpool, HGO en Het Domein).

Talentontwikkeling

- Alle studenten van ArtEZ hebben gratis toegang
- Zie verder ook samenwerkingsverbanden

Zichtbaarheid/publieksbereik

- MSSA richt zich op het bereik van een breed publiek
- geen bijzonderheden

Oostpool

Toneelgroep Oostpool bestaat sinds 2001 en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een professioneel gezelschap onder leiding van regisseur Rob Ligthert (die per 1 januari 2009 vertrekt). Oostpool heeft met vele succesvolle kleine en grote voorstellingen en projecten met nieuw Nederlands repertoire, naam gemaakt in Arnhem en in Nederland.

Toneelgroep Oostpool heeft in Huis Oostpool een eigen uitvalsbasis met podiumzaal waar voorstellingen en gastvoorstellingen ontwikkeld en gegeven worden. Educatieve afdeling De KAAP verzorgt activiteiten (workshops, schoolvoorstellingen, kijkje achter de schermen en lezingen) voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs, het mbo, het hbo, het wo en volwassen theaterliefhebbers. Oostpool trekt ook met producties langs scholen en speelt één keer per jaar een tentvoorstelling op locatie.

Voor amateurspelers en -regisseurs organiseert Oostpool met de Stichting Kunst en Cultuur Gelderland een eenakterfestival (het Peer Wittenbols festival). Verder zijn er projecten in regionaal verband, zoals de Boulevardfestivalproductie met productiehuis Brabant.

Financiering

Rijk (1.633.000), provincie (180.000), gemeente (41.000 kapitaallasten ten behoeve van de verbouwing van Huis Oostpool), bijdrage fondsen

Ambities

- Producties uitwisselen en podium zijn voor andere eigenhuisgezelschappen in Nederland (zoals O.T., NNT, Het Vervolg, De Paardenkathedraal) en zo het programma aanbod in Arnhem te versterken; het gaat hier om seriebespeling van voorstellingen die anders niet in Arnhem te zien zouden zijn geweest.
- Samenwerking met Generale Oost: bij beiden bestaat de wens tot een meer hechte samenwerking, te beginnen met samenwonen. Oostpool en Generale Oost willen de functies ontwikkeling (werkplaats/productiehuis), productie en presentatie samenbrengen in een gebouw (bij voorkeur met

twee podia/speelplekken en twee repetitieruimtes).

Criteria

Erkenning door derden

- rijk, provincie, fondsen

Samenwerking

- Samenwerking in het kader van Stichting Culturele Festivals (Introdans, HGO, MSSA, Het Domein.
- Oostpool heeft het initiatief genomen tot de oprichting van het Arnhemse platform podiumkunstinstituten en wil daarin een trekkersrol vervullen.
- Er zijn contacten met ArtEZ.
- Samenwerking met amateurs.

Talentontwikkeling

- Oostpool is niet gericht op net afgestudeerde makers

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Voorstellingen op verschillende podia met verschillend publieksbereik: in eigen huis, de schouwburg en op locatie (tentvoorstellingen).
- Vergroot bereik via educatie projecten van De KAAP (scholieren, studenten, volwassenen).
- Speciaal trailer project gericht op jongeren in Arnhem en regio (gefinancierd met middelen Actieplan Cultuurbereik).

De Plaats

De Plaats is het enige gezelschap in Arnhem dat muziektheater brengt. Het gezelschap maakt twee producties per jaar en speelt veel op locatie.

De Plaats werkt - met een vaste kern van zes personen - langs drie lijnen:

- 1 Producties op het snijvlak van muziektheater en opera. Recent is De Plaats geadopteerd door het Kameroperahuis - een landelijke voorziening die kleinschalig muziektheater ondersteunt. Het Kameroperahuis ondersteunt De Plaats de komende drie jaar bij de artistieke en zakelijke ontwikkeling (inclusief verkoop). In samenwerking met het Kameroperahuis en impresariaat Opera Nu maakt De Plaats in 2008 een grote locatievoorstelling.
- 2 Ommetje Arnhem: een reizende voorstelling door Arnhem heen, opgebouwd uit korte scènes. De Plaats werkt hierin samen met professionele en amateur kunstenaars en studenten van ArtEZ.
- 3 Familievoorstellingen (eens per twee jaar) in de oude foyer van de schouwburg.

Financiering

Gemeente (9.000 + 10.000 middelen Actieplan Cultuurbereik voor Ommetje Arnhem), fondsen, provincie.

Ambities, wensen

- De Plaats wil over twee jaar de stap maken naar structurele landelijke en provinciale subsidie. Met de ondersteuning van de twee impresariaten (Opera Nu en Uit de Kunst) acht men dit mogelijk.
- Het gezelschap wil zich profileren als een middenvoorziening waar nieuwe acteurs en zangers ervaring op kunnen doen, ook in het landelijk circuit.
- De Plaats vraagt van de gemeente ook middelen om deze ambities te realiseren.

Criteria

Erkenning door derden

- provincie, fondsen

Samenwerking

- Samenwerking met ArtEZ (studenten spelen in producties, met name Ommetje Arnhem).
- Samenwerking met Het Domein.
- Locatie voorstellingen in wijken: samenwerking met Stichting Beleven en woningbouwverenigingen.

Talentontwikkeling

- onder 'samenwerking'

Zichtbaarheid/publieksbereik

- Met name Ommetje Arnhem bereikt nieuwe doelgroepen (trekt veel aandacht in de wijken).

Bijlage 2 Huidig financieel kader

Totale podiumkunst uitgaven gemeente Arnhem

Instelling	Kernpodia	Overig podiumkunsten	Festivals en fondsen	Kapitaallasten
Schouwburg Arnhem – Muis Sacrum	4.000.000			
Poppodium	560.000			
Filmhuis Arnhem	164.000			
Subsidies podiumkunsten		453.000		
Fonds Kunstmanifestaties			165.000	
Fonds Cultuur			107.000	
Actieplan Cultuurbereik (t/m 2008)			70.000	
Kapitaallasten Toneelhuis Oostpool				41.000 ¹²
Subtotaal		453.000		41.000
Totaal				

Structurele bijdrage aan producenten met rijks subsidie

De gemeente Arnhem geeft een structurele subsidie aan een aantal van de rijks gesubsidieerde producenten in Arnhem. Dat zijn: Stichting InterArt, Festival Gelderse Muziek Zomer, Het Gelders Orkest, Introdans, Theaterwerkplaats Generale Oost en toneelgroep Oostpool. De subsidies voor de gezelschappen/orkest betreffen alle een (bijdrage in) de huisvestingskosten.

Naam instelling	OCW	Gelderland	Arnhem	Arnhem incidenteel	Totaal van OCW, Gelderland, Arnhem	Totale baten (inc. eigen inkomsten)
Stichting InterArt	247.000	25.000	17.500 ¹³	9.000	281.000	511.133
Festival Gelderse Muziek Zomer	30.000	81.000	13.000		124.000	426.400
Het Gelders Orkest	5.117.000	180.000	200.000 ¹⁴	45.000	5.542.000	6.894.214
Introdans	2.465.000	280.000	41.000		2.786.000	3.791.779
Keesen & Co	263.000	32.000			295.000	596.500
Theater Adhoc	100.000	25.000			125.000	Niet bekend ¹⁵
Theaterwerkplaats Generale Oost	250.000	199.000	40.000		489.000	554.050
Toneelgroep Oostpool	1.633.000	180.000	41.000*		1.860.000	3.486.675
Totaal	10.105.000	1.002.000		54.000	11.502.000	16.260.751

Noot 12 Dit bedrag is geen subsidie aan Toneelhuis of Toneelgroep Oostpool, maar de kapitaallasten van de eenmalige bijdrage van de gemeente aan de huisvesting van Toneelgroep Oostpool.

Noot 13 InterArt krijgt in het kader van de gemeentelijke Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving jaarlijks € 17.500,- voor een periode van vier jaar (t/m 2008).

Noot 14 Dit bedrag betreft geen subsidie aan HGO, maar de kapitaallasten van de verbouwing van Muis Sacrum, mede ten behoeve van HGO. Hetzelfde geldt voor de bijdrage aan Huis Oostpool; dit zijn de kapitaallasten t.b.v. de verbouwing van Huis Oostpool.

Noot 15 De gegevens van Theater Adhoc zijn niet beschikbaar gesteld.

Tijdelijke structurele bijdrage aan producenten zonder rijkssubsidie

Naar aanleiding van het 'Cultuurmenu', heeft de gemeenteraad een klein aantal gezelschappen dat meerdere malen een incidentele bijdrage uit het Fonds Cultuur had ontvangen, voor een periode van vier jaar op de begroting gezet. Deze periode is voorlopig verlengd in afwachting van het nieuwe keuzebeleid voor de podiumkunsten. De andere semi-professionele gezelschappen zijn afhankelijk van het Fonds Cultuur waaruit incidentele subsidiebijdragen voor aanvragen het gehele culturele veld van amateurkunst tot en met professioneel worden verleend. In de regeling Amateurkunst zijn zo'n 60 amateurverenigingen opgenomen in een twee jarenregeling. Dit biedt mogelijkheden voor nieuwe initiatieven, vooral op het gebied van theater en dans.

Instelling	Podiumkunst	Festivals en fondsen	Kapitaallasten
De Plaats	9.000		
Telder	9.000		
Dapper	7.000		
Poehaa	11.000		
Coördinatie Ensemblemuziek	6.000		
InterArt	9.000		
Orgelbespeling Eusebiuskerk	11.000		
Totaal	62.000		

Structurele bijdrage aan podia

Instelling	Podiumkunst	Festivals en fondsen	Kapitaallasten
• KERNPODIA			
Schouwburg Arnhem – Musis Sacrum	4.000.000		
Filmhuis Arnhem	164.000		
Poppodium Luxor	255.000		305.000
• NICHETHEATERS			
KAB Posttheater	93.000		
Theater het Hof	21.000		
Huis van Puck (Parktheater)	34.000		
Goudvishal (midd opgegaan in LUXOR)	0¹⁶		
• OVERIG			
Park Open Ronde Weide	31.000		
Jacobiberg	133.000		
Totaal			

Noot 16 Nog overleg over een eenmalige verlenging van 14.000 in 2007

Flexibele middelen

Geen.

Bijlage 3 Rolverdeling tussen rijk, provincie en gemeente in de subsidiering van de podiumkunsten

Oude taakverdeling tussen rijk, provincie en gemeente

Tussen het rijk, de provincies en de gemeenten bestaat een taakverdeling in de ondersteuning van de culturele sector. Het rijk is primair verantwoordelijk voor de artistieke productie en zorgt voor het grootschalige kwaliteitsaanbod. De provincies zijn verantwoordelijk voor de spreiding c.q. distributie. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de afname. Met afname wordt de verantwoordelijkheid voor schouwburgen, concertzalen e.d. bedoeld ten behoeve van speelmogelijkheden van de rijksgesubsidieerde gezelschappen. In de praktijk betekent dit dat het rijk de algehele exploitatie van rijksgesubsidieerde professionele gezelschappen subsidieert, de provincies de culturele producties en accommodaties in de regio subsidiëren en dat de gemeenten zorgdragen voor de accommodaties waar deze gezelschappen kunnen optreden.

Deze taakverdeling bestaat ongeveer twintig jaar, maar staat regelmatig onder druk en wordt in de praktijk niet strikt gehanteerd. De afgelopen jaren is nog wel eens afgeweken van de oorspronkelijke afspraken ten aanzien van de verantwoordelijkheden van de overheden.

Zo hebben sommige provincies en gemeenten waaronder Arnhem, ook bijdragen verleend in de huisvestingskosten van rijksgesubsidieerde gezelschappen (Het Gelders Orkest, Oostpool), ten gunste van het lokale kunstklimaat. Daarnaast zijn projectsubsidies verleend aan de rijksgezelschappen ten behoeve van publieksbereik en cultuureducatie. Ondersteuning van het aanbod is in eerste instantie geen taak van de gemeente, maar gemeenten subsidiëren wel degelijk culturele producties. Arnhem doet dat bijvoorbeeld via het gemeentelijke fonds voor incidentele culturele activiteiten, het Fonds Cultuur en het Budget Kunstmanifestaties.

Recente ontwikkelingen rijksbeleid podiumkunsten

De Raad voor Cultuur heeft op 6 maart 2007 onder de titel 'Innoveren, participeren!' advies uitgebracht aan de minister van OCW over twee zaken, te weten: de Agenda Cultuurbeleid en Culturele Basisvorming en een nieuwe subsidiesystematiek die de bekende Cultuurnota moet gaan vervangen. Met name op dit laatste gaan we hier in. Wat betekent de nieuwe subsidiesystematiek voor de podiumkunsten?

De belangrijkste elementen van het advies van de Raad zijn in het kort:

- Het samenvoegen van de bestaande fondsen op het gebied van de podiumkunsten tot één fonds: het Fonds voor Muziek, Dans en Theater
- Het aanbrengen van een onderscheid tussen podiumkunstproducenten die direct onder het ministerie van OCW vallen en podiumkunstproducenten die aangewezen zijn op het Fonds voor Muziek, Dans en Theater
- Het voorstel tot een landelijke basisinfrastructuur die bestaat uit de landsdelen Noord, Oost, Zuid, Midden en drie steden (Amsterdam met landsdeel West/noordelijk deel, Den Haag en Rotterdam met landsdeel West/zuidelijk deel)

- Het benoemen van taken van de podiumkunstproducenten die rechtstreeks onder het ministerie van OCW vallen. Deze krijgen - naast het ontwikkelen en produceren van kwalitatief hoogwaardig repertoire met een landelijke uitstraling - ook taken op het gebied van
  - publieksbereik/verbinding met het publiek in de stadplaats/regio,
  - educatie
  - talentontwikkeling/doorstroom van talent.
 Ook worden zij geacht een stimulerende en actieve rol te spelen tusschen van het lokale podiumkunstennetwerk.

Verder gaan productiehuizen voor talentontwikkeling tot de landelijke basisstructuur behoren, zo staat in het advies.

Hoewel nog onduidelijkheid bestaat over hoe de nieuwe structuur voor Arnhem precies zal uitpakken, hebben we daarvan al wel een redelijke indicatie. De podiumkunsten in Arnhem gaan grofweg uit drie segmenten bestaan:

- 1 Podiumkunstproducenten die rechtstreeks onder het ministerie van OCW vallen.
 Naar het zich laat aanzien, zal de minister van OCW de landelijke basisinfrastructuur voor de podiumkunsten onderverdelen in drie segmenten: de randstedelijke producenten (gezelschappen en orkesten/ensembles in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en wellicht Utrecht), de stedelijke producenten in de regio (Groningen, Maastricht, Eindhoven, Arnhem en wellicht Utrecht) en de regionale producenten.
 Dat betekent dat Arnhem een stad met een aantal stadsgezelschappen wordt, die in de stad en regio een aantal basisfuncties gaan vervullen op het gebied van publieksbereik, educatie en talentontwikkeling (zie bovengenoemde taken).
 Arnhem heeft een aantal producenten dat naar alle waarschijnlijkheid in die categorie zal gaan vallen: Introdans, HGO en Oostpool.
 Ook theaterwerkplaats Generale Oost zal onderdeel gaan uitmaken van de landelijke basisstructuur en rechtstreeks door OCW gesubsidieerd worden.
- 2 Podiumkunstproducenten die aangewezen zijn op het landelijke Fonds voor Muziek, Dans en Theater.
 In Arnhem gaat het hier met name om Keesen & Co, Theater Adhoc, wellicht ook om de De Plaats en InterArt/PowerPlay.
- 3 De podia en het kleine circuit zijn aangewezen op de gemeente (al dan niet in combinatie met de provincie).